

LAVEX

ROČNÍK XLVI
2 • 2019



LANOVÁ DOPRAVA • CESTOVNÝ RUCH • MANAŽMENT • MARKETING



Technológia a dizajn v novej dimenzii.

Vyššie 130 rokov skúseností sú dôkazom.



VIDIEŤ KRÁSU Z HORA

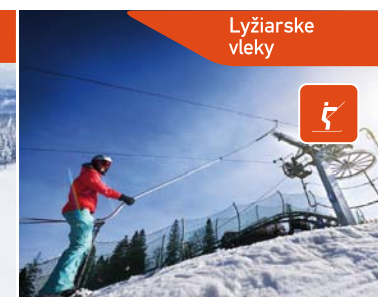


www.tatralift.com



TATRABOB

Horská gravitačná dráha

Kabínové
lanové dráhySedačkové
lanové dráhyLyžiarske
vleky

zvýšime váš zisk

...ako na to - dozviete sa na strane 20



zníženie nákladov

predĺženie lyžiarskej sezóny

šetrnejšie k životnému prostrediu

sneh bude len tam, kde ho potrebujete

GEOTECH Bratislava s.r.o.

výhradné zastúpenie Leica Geosystems AG pre SR
Černyševského 26, 851 01 Bratislava

0903 704 899, radko.tomic@geotech.sk



- when it has to be right



LAVEX info

Vydáva:

LAVEX, Lanovky a vleky, záujmové združenie
na Slovensku, Liptovský Mikuláš
e-mail: lavex@lavex.sk
www.lavex.sk

Šéfredaktor:

Ing. Miroslav Grešo

Redakčná rada:

predseda:

Ing. Peter Nanky

členovia:

Ing. A. Bisták, JUDr. P. Brňák, PhD., Ing. J. Hulla,
M. Petőcz, M. Sumka

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

LAVEX, M. Pišúta 5, 031 01 Liptovský Mikuláš
IČO: 00 213 331
tel.: 044 5520 460
sekretariát: 0903 526 545
revízi technici: 0903 527 545
e-mail: lavexinfo@lanovky.sk

Tlač a grafika

MB – POLYGRAF, s. r. o.
Lediny 42, 841 03 Bratislava
tel.: 0903 024 968
e-mail: mbpolygraf@lanovky.sk
www.lanovky.sk

Ročné predplatné na 3 čísla:

9,00 € vrátane poštovného / členským
organizáciám LAVEX-u a spolupracovníkom
poskytujeme časopis bezplatne

Predajná cena časopisu: 2,80 €

Predajné miesta:

Knihkupectvo VEDA,
Štefánikova 3, Bratislava
(pondelok – piatok 9:30 – 16:30)
tel.: 02 3229 3710Informačné centrum
Andreja Kmeťa 22, 036 01 Martin
tel.: 043 4238 776

Elektronická verzia časopisu:

<http://www.lavex.sk/lavexinfo.htm>
<http://lavexinfo.lanovky.sk/>Reklamné strany neprešli jazykovou
úpravou v redakcii. Redakcia ani vydavateľ
nezodpovedajú za kvalitu či grafické
spracovanie hotovej inzercie a dodaných
reklamných článkov.

ISSN č. 1336-1953

Evidenčné číslo MK SR – EV 3893/09

Vychádza 3-krát do roka.

Číslo vydané v októbri 2019

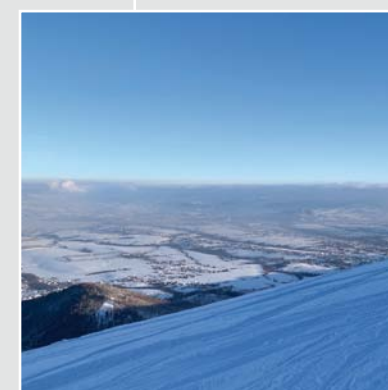


4

INTERALPIN 2019



18

Lanovkár
Juraj Husovský

32

Szczyrk – najväčšie
poľské lyžiarske
stredisko

Príhovor 2

Náš hosť 3

Oznamy a informácie

INTERALPIN 2019 4

Z činnosti združenia

Zasadalo Predstavenstvo
a Dozorná rada LAVEX-u 8

Oznamy a informácie

Náš jubilant 9

10. valné zhromaždenie ZCR SR 10

Asociácie horských stredísk
Českej republiky 11Konferencia Horskej záchrannej
služby 12

TANAP – okrúhly stôl 14

Jarné stretnutie hoteliérov
patrílo novým trendom 15

AHRS – udržateľný turizmus 16

Valčiansky folklórny festival 17

Lanovkári, ako ich nepoznáme

Juraj Husovský 18

Snežné pásové vozidlá

Úsporný systém úpravy zjazdoviek 20

Zasnežovacie systémy

TechnoAlpin 21

Lanové dráhy

Tatralift 22

Doppelmayr 24

Leitner 28

Snežné pásové vozidlá

Prinoth 31

Svet lanoviek

Reportáž zo Szczyrku 32

Inzerenti čísla:

TECHNOALPIN	str. 2
GEOTECH	str. 3
AUTOSERVIS RASTER	str. 7

LEITNER	obálka str. 1
TATRALIFT	obálka str. 2
GEOTECH	obálka str. 2
DOPPELMAYR	obálka str. 4

Príhovor

Každé lyžiarske stredisko potrebuje prvotriedneho partnera. Z tohto dôvodu sa spoliehame na TechnoAlpin.

Jakob "Jack" Falkner, Sölden AG

Už viac ako 10 rokov sa spoločnosť TechnoAlpin stará o výborné snehové podmienky na zjazdovkách v Söldene. Vedenie presvedčilo okrem iného mimoriadny výkon snežných diel spoločnosti TechnoAlpin, ktorý je s každým novým modelom posúvaný na vyššiu úroveň.



www.technoalpin.com

Milí čitatelia,

v závere roka 2018 sme zaradili do programu 47. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov tému, ktorá bola vysoko aktuálna a venovala sa povinnosti prevádzkovateľov lanových dráh vykonať najneskôr do roku 2020 také opatrenia, aby lanové dráhy používané pred 15. septembrom 2010 spĺňali požiadavky ustanovení paragrafov 56 – 74 a paragrafu 75 vyhlášky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh. Reakcie prevádzkovateľov lanových dráh boli po odznení predmetnej prednášky, prednesenej zástupcom Dopravného úradu, veľmi kritické k niektorým ustanoveniam vyhlášky, pričom boli odôvodnené nielen prílišnou prácnosťou niektorých úkonov, ktoré sa týkali úpravy zariadení lanových dráh, ale tiež vysokou ekonomickou náročnosťou, pričom v konečnom dôsledku tieto úpravy neprispievajú ani k zvýšeniu bezpečnosti, ani k zvýšeniu komfortu prevádzky lanových dráh.

Na základe záverov prijatých na Dňoch lanoviek a vlekov začal sekretariát LAVEX-u v predmetnej veci podnikáť kroky, ktoré by viedli predovšetkým k zmene paragrafu 75 vyhlášky. Keďže sme k tomu potrebovali aj podporu Dopravného úradu, vyvolali sme rokovanie s kompetentnými pracovníkmi a celú záležitosť sme podrobne prerokovali. Upozornili sme najmä na nebezpečenstvo, aké následky by spôsobilo pozastavenie prevádzky mnohých lanových dráh, ktoré niektoré z požiadaviek predmetnej vyhlášky nespĺňajú. S podporou Dopravného úradu sme požiadali Ministerstvo

dopravy a výstavby SR o zmenu paragrafu 75 vyhlášky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh, pričom ešte predtým sme celú záležitosť prerokovali aj s pracovníčkou ministerstva – odboru štátnej železničnej správy. Záver bol jednoznačný: je potrebné urýchlene pripraviť zmenu vyhlášky, konkrétne vypustiť z paragrafu 75 text „...najneskôr do roku 2020“. Keďže aj takáto jednoduchá zmena musí prejsť pripomienkovacím a schvaľovacím konaním, muselo sa počítať s rizikom, že dotknuté subjekty, ktoré sa k predmetnej zmene budú vyjadrovať, podajú ďalšie podnety na zmenu ustanovení vyhlášky, čím sa celý proces môže značne predĺžiť. Preto bol na



ministerstve dohodnutý postup, že všetkým účastníkom pripomienkového procesu sa oznámi dôvod zmeny vyhlášky, prečo je potrebné do konca roka 2019 prijať uvedenú zmenu a všetky ďalšie podnety sa budú riešiť pri širšej novelizácii vyhlášky, ktorá sa pripravuje na nasledujúci rok. A tak v čase, keď sme pripravovali toto číslo nášho časopisu, nám zostávalo len dúfať, že pripravovaný postup zmeny vyhlášky sa podarí dosiahnuť bez zbytočného zdržania, aby sa všetky zariadenia lanových dráh mohli prevádzkovať bez zbytočného rizika už od úvodu roku 2020.

Miroslav Grešo

Náš hosť

Spoločnosť RlCoS, a.s., je spoločnosť, ktorej hlavnou aktivitou je vykonávanie činností v oblasti určených technických zariadení. Inšpekčný orgán spoločnosti RlCoS, a.s., používa pri svojej činnosti len také postupy a metódy inšpekcie, ktoré trvale zabezpečujú zachovanie dôvernosti pri všetkých informáciách, ktoré získal pri výkone inšpekcie. Ako PPO pôsobí od roku 2009 a od tohto roku je poverenou právnickou osobou na výkon overovania a schvaľovania spôsobilosti UTZ lanových dráh. O rozhovor sme požiadali Antona Willigera – generálneho riaditeľa spoločnosti.

*** Svoju činnosť ste v zmysle novely zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach v tomto roku rozšírili aj o overovanie a schvaľovanie spôsobilosti určených technických zariadení lanových dráh na prevádzku či overovanie právnických osôb na vykonávanie určených činností. Ako je inšpekčný orgán vašej spoločnosti pripravený na tento proces – zvládnuť takmer 60 lanoviek v trojročnom cykle?**

- Tu by som na úvod povedal, že my nie sme jediná PPO pre výkon podľa zákona o dráhach. To, že sme dostali poverenie na overovanie lanových dráh, je tým, že spoločnosť celkovo pracuje systémovo so svojím programom a pri uvedení zmeny v zákone sme boli pripravení na rozšírenie rozsahu svojej činnosti. Myslím, že je otázka času, že svoju pripravenosť ukážu aj ostatné PPO. Dopravný úrad má legislatívny proces, ktorý bude ešte trvať

myslím do konca roku 2019.

Potom je už na našom manažmente, ako si udržíme zákazníka v rámci zachovania bezpečnosti, nestrannosti, dodržania legislatívy pre uvedenú činnosť.

*** V minulosti sa inšpektori štátneho odborného technického dozoru stretávali pracovne s prevádzkovateľmi lanových dráh. Výmena skúseností a upozornenia na pripravované zmeny v právnych a technických predpisoch boli veľmi užitočné. Boli by ste ochotní túto tradíciu obnoviť?**

- Tak ako vy ste sa stretávali s technickým dozorom, teraz už Dopravným úradom, aj naša spoločnosť každoročne má pracovnú poradu, na ktorú pozyva zástupcov Dopravného úradu na konzultovanie a pripomienkovanie výkonov PPO

v rámci aplikácie nových zmien či už po technickej, alebo právnej stránke, takže danú tradíciu jednoznačne budeme zachovávať.

*** Štátny odborný technický dozor účtoval za svoje výkony ceny v zmysle zákona o správnych poplatkoch. Z čoho ste vychádzali vy pri tvorbe cenníkov za výkon inšpekcie pre lanové dráhy?**

- Tu sa jednoznačne vychádza z duševného imania firmy, kde sú zahrnuté všetky náklady na odmenu zamestnancov vyplývajúce zo mzdových predpisov, náklady na vzdelávanie, doplňovanie normových a legislatívnych predpisov, udržiavanie v platnosti akreditácie a poverenia a v neposlednom rade prevádzkové náklady, ktoré v správnych poplatkoch neboli.

M.G.

znižíme prevádzkové náklady

...ako na to - dozviete sa na strane 20

icon alpine

GEOTECH Bratislava s.r.o.

výhradné zastúpenie Leica Geosystems AG pre SR
Černyševského 26, 851 01 Bratislava
0903 704 899, radko.tomic@geotech.sk



- when it has to be right

Leica
Geosystems

Všetci klúčoví hráči a technologickí lídri v oblasti lanových dráh a horských technológií prezentovali počas troch dní svetové novinky a inovatívne výrobky na 23. ročníku INTERALPINU 2019 v Innsbrucku. Množstvu obchodníkov z celého sveta poskytovali možnosť optimálne sa rozhodovať. Nielen vystavovatelia sa tešili z veľkého obchodného úspechu a uzavretia mnohých dohôd, ale benefitoval z toho aj turizmus s výrazným ekonomickým efektom celého regiónu. So sprievodnou rakúskou konferenciou o lanových dráhach, s kongresom medzinárodnej organizácie pre lanovú dopravu O.I.T.A.F. a s inšpiračnými dňami Interalpínu tento obchodný veľtrh posunul svoju svetovú pozíciu v tejto oblasti znovu ďalej.

V poradí 23. ročník INTERALPINU bol úspešný konsolidáciou svojej pozície popredného medzinárodného veľtrhu alpských technológií s účasťou 29 000 obchodných návštevníkov. Christian Mayerhofer, riaditeľ a organizátor kongresu a výstavy, zdôraznil pozíciu výstavy: „Som potešený, že sila internacionality a kvality obchodných návštevníkov potvrdila 23. ročník INTERALPINU ako absolútnu jednotku medzi výstavami lanových dráh a ďalších alpských technológií. Pozornosť bola upretá na technológiu svetových výrobcov lanových dráh v regióne Innsbrucku (Tirolsko) počas troch dní. Celý región s radosťou privítal tiež množstvo turistických rezervácií. Partneri z hotelov a iných ubytovacích zariadení boli nadšení. Rád by som poďakoval priemyslu lanových dráh a všetkým partnerom a podporovateľom INTERALPINU 2019.“

Kvalita obchodného návštevníka je základ

Úspech výstavy potvrdil postavenie INTERALPINU ako vedúcej medzinárodnej obchodnej výstavy alpských technológií s vysokou kvalitou obchodných návštevníkov. Nezávislý zdroj o obchodnej výstave konštatoval: Návštevníci takmer

z dvoch tretín boli identifikovaní ako tí dôležití, ktorí rozhodujú o investíciách, a boli preto rozhodujúci pre investičné rozhodnutia v stánkoch 650 vystavovateľov, ktorí sem prišli z viac ako 50 krajín sveta. Vychádzajúc z tohto stanoviska obchodní návštevníci boli veľmi kvalitní, lebo prezentácia všetkých hlavných výrobcov

na jednej strane, ako aj tých firiem, ktoré vystavovali svoje inovatívne technológie a služby na druhej strane, boli pre návštevníkov INTERALPINU veľmi inšpiratívne. Až 40 % obchodných návštevníkov prišlo na INTERALPIN do Innsbrucku prvý raz tohto roku s aktuálnymi projektmi.



Z Ameriky do Japonska

Kľúčová pozícia výstavy INTERALPIN v rámci globálnych technológií lanových dráh je tiež potvrdená vysokou úrovňou internacionality obchodných návštevníkov. Zahraniční účastníci z 90 krajín sveta tvorili viac ako 60 % návštevníkov. Zahraničné obchodné kancelárie Rakúskej federálnej ekonomickej komory sa starali o asi 30 medzinárodných delegácií. INTERALPIN vítal nielen návštevníkov z horských oblastí pre zimný a letný turizmus, ale tiež zástupcov mestských aglomerácií. Návštevníci prišli z obidvoch skupín obchodu – z tých kľúčových (USA, Škandinávia, Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Švajčiarsko...), ako aj z rozvíjajúcich sa krajín (Čína, Južná Kórea, Južná Amerika, Rusko a ich susedia). Spriaznenosť kľúčových hráčov s okolitými subdodávateľmi prispela k tomu, že mnohí využili ich prítomnosť na výstave na ich zoznámenie so svojimi výrobkami. Tlačová agentúra CMI tiež akreditovala vyše 100 zahraničných zástupcov médií.

STANOVISKÁ NÁVŠTEVNÍKOV

Julia Schwärzler (Doppelmayr/Garaventa Group):

„INTERALPIN 2019 potvrdil svoje postavenie popredného medzinárodného obchodného veľtrhu alpských technológií. Je to hlavné miesto pre alpské technológie a je kľúčovým hráčom v príslušnom priemysle a my sme boli s jeho 23. ročníkom extrémne spokojní. Prečo? Mali sme pozitívne stretnutia so zákazníkmi z celého sveta a prezentovali sme veľa inovácií. Teraz očakávame následný dobrý obchod

a tešíme sa na INTERALPIN 2021. Ak chcete vedieť, čo je nové v technológii lanom poháňaných vozidiel, musíte prísť na INTERALPIN.“

Martin Leitner (Leitner lanové dráhy):

„INTERALPIN je najdôležitejší obchodný veľtrh, ktorý máme pre túto technológiu. Posledný ročník prekonal všetky naše očakávania. Kvalita návštevníkov bola veľmi vysoká. Väčšina návštevníkov nášho stánku prišla z lyžiarskych stredísk a reprezentovala potenciálnych manažérov rezortov. Prišli spoznávať naše inovácie. Je to popredný svetový veľtrh s našou technológiou.“

Michael Peintner (Sunkid):

„Pre nás je tento veľtrh absolútne nevyhnutný. INTERALPIN je jasným svetovým popredným veľtrhom pre lanovú dopravu a alpské technológie, a preto je pre náš úspech v biznise dôležitý. To sa potvrdilo aj tento rok veľkým počtom obchodných návštev a my sme boli schopní prezentovať globálne inovácie množstvu medzinárodných zákazníkov.“

Oliver Suter (Axess AG):

„Využili sme INTERALPIN 2019 na prezentáciu nášho nového apgrejtovaného riešenia pre strediská s veľkým úspechom. Prezentovali sme to mnohým návštevníkom nášho stánku. Mimoriadna kvalita návštevníkov bola obzvlášť potešujúca. Naš stánok navštívili mnohí ľudia s možnosťou rozhodovania i mnohí riaditelia. Výsledok? Uzavreli sme obchodné dohody s novými národnými a medzinárodnými zákazníkmi. Rád by som zdôraznil tvrdú prácu Obchodnej komory ako súčasť veľtrhu, ktorá sa

starala o množstvo obchodných delegácií z celého sveta. My definitívne nechceme chýbať na veľtrhu INTERALPIN 2021.“

Thilo Vogelgsang (PistenBully):

„Boli sme ohromení vysokou kvalitou návštevníkov, veľkou intenzitou návštev a veľkým záujmom o naše svetové premiéry na INTERALPINE 2019. Množstvo prezentovaných inovácií dokazuje, že INTERALPIN zostane hlavnou akciou pre lanovú dopravu a alpské technológie i v budúcnosti.“

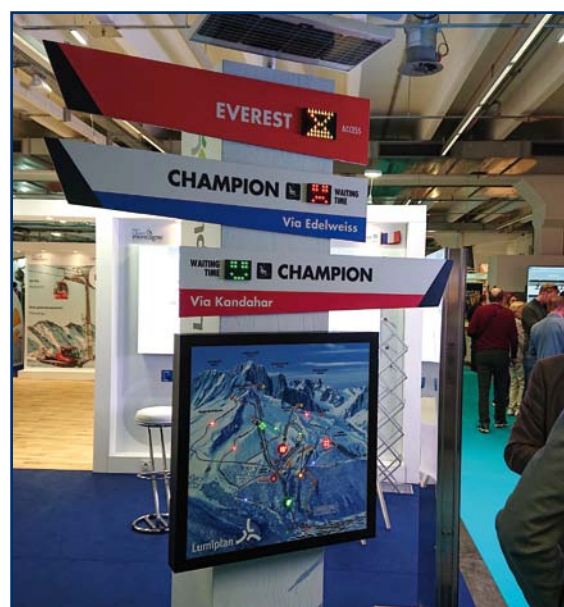
Patrizia Pircher (TechnoAlpin):

„Naším cieľom na INTERALPINE bola prezentácia nového zasnežovacieho systému. Záujem a kvalita návštevníkov bola veľmi vysoká a my sme s úspechom predstavovali naše nové produkty širokej medzinárodnej návšteve. Žiadny iný veľtrh neponúka takú medzinárodnú účasť ako INTERALPIN. My sa vždy tešíme na výstavu a už sa nevieme dočkať tej budúcej v roku 2021.“

Oskar Schenk (SUPERSNOW):

„Innsbruck je centrom svetového snehu, ako aj kompletne lanových dráh a alpských technológií vďaka tejto výstave. Preto bolo pre nás povinnosťou prezentovať inovácie na INTERALPINE 2019. Množstvo návštevníkov z regionálnych horských destinácií a tiež z oblastí ruských ázijských regiónov bolo veľmi pozitívne. Hlavné v súvislosti s našimi prezentovanými riešeniami. Teraz sa už tešíme na ďalší úspešný veľtrh v roku 2021.“

text: Julian Bathelt
tlačový pracovník,
výstavnisko Innsbruck
foto: Peter Briák



TECHNOLOGICKÉ INOVÁCIE 2019

ALPHA ONE

JEDNO-LÚČOVÝ ZADNÝ RÁM

- ▶ ultraľahký
- ▶ revolučné kopírovanie terénu

Autoservis Raster

- ✓ už 20 ročné skúsenosti
- ✓ rýchly a kvalitný servis
- ✓ široký výber nových aj jazdených skútrov
- ✓ bohaté príslušenstvo pre pracovné skútre
- ✓ naše skútre sú vo väčšine lyžiarskych stredísk
- ✓ naši zákazníci sú aj: HZS, TANAP, MV SR

iACT

ON-THE-FLY ELECTRONIC SUSPENSION

- ▶ 3 stupne tuhosti tlmičov
- ▶ nastaviteľné počas jazdy
- ▶ vysoko kontrastný displej
- ▶ FOX IQS tlmiče

Motor: CTEC 998 cc turbo, 180 PS

Importér: Autoservis Raster, Neresnická 3A, Zvolen

☎ : 0949 29 00 29

www.autoraster.sk

Druhé tohtoročné zasadnutie Predstavenstva a Dozornej rady LAVEX-u sa s cieľom prerokovať návrh zmeny vyhlášky o stavebnom a technickom poriadku dráh a prípravu programu 48. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov uskutočnilo 6. júna 2019 v lyžiarskom stredisku v Jasenskej doline.

Členovia predstavenstva a dozornej rady sa zišli v chate Nezábudka a tradične ho otvoril predseda predstavenstva Ing. Peter Nanky, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom rokovania. Následne vyzval riaditeľa združenia Ing. Miroslava Greša, aby predniesol správu o kontrole uznesení. Ten k uzneseniu č. 3/2/2002, týkajúcemu sa tvorby a úprav prevádzkových predpisov pre LD, konštatoval, že po skončení zimnej sezóny pracovníci sekretariátu združenia aktualizovali prevádzkový predpis, prepravný poriadok a skúšobný i výcvikový poriadok pre lyžiarske stredisko SKALKA ARÉNA. K uzneseniu č. 1/1/2014, týkajúcemu sa zasielania spravodajského obežníka členským organizáciám združenia, uviedol, že po rokovaní na Ministerstve dopravy a výstavby SR budú členské organizácie združenia informované obežníkom o postupe pri uplatňovaní predmetných ustanovení vyhlášky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh, predovšetkým vo vzťahu k § 75 uvedenej vyhlášky. K uzneseniu č. 1/3/2018, týkajúcemu sa programu Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov v roku 2019, riaditeľ uviedol, že navrhnutá téma o využívaní lyžiarskych stredísk v letnom období bude zaradená do dopoludňajšieho programu dní, pričom informoval aj o zabezpečení prednášateľa uvedenej témy. Zároveň navrhol druhú tému do dopoludňajšieho programu, ktorou by malo byť využívanie dobrovoľníkov v strediskách CR. K uzneseniu č. 2/1/2019 (analýza stavu lanoviek vo vzťahu k vyhláške č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku

dráh) bolo konštatované, že prevádzkovatelia lanových dráh boli opätovne požiadaní o zaslanie stanovísk k rozsahu úprav nimi prevádzkovaných lanoviek, pričom sekretariát LAVEX-u dostal stanoviská z desiatich lyžiarskych stredísk, na základe ktorých sa pripravili závery pre rokovanie na Ministerstve dopravy a výstavby SR. V ďalšom bode programu riaditeľ združenia podrobne vysvetlil situáciu, ktorá sa týka úprav zariadení lanových dráh v nadväznosti na ustanovenia vyhlášky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh. Keďže vykonanie úprav zariadení lanových dráh v rozsahu ustanovení § 56 až 74 je neopodstatnené a ekonomicky neúnosné, vidí jediné riešenie v novelizácii predmetnej vyhlášky. Za tým účelom bolo vykonané rokovanie na Dopravnom úrade a Ministerstve dopravy a výstavby SR, kde sa dohodol postup novelizácie vyhlášky tak, aby celý proces bol ukončený v decembri t. r. Sekretariát združenia bude práce na novelizácii vyhlášky podrobne sledovať a prevádzkovateľov lanových dráh informovať o postupe. Potom sa už Predstavenstvo LAVEX-u venovalo príprave 48. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov. Ako na úvod povedal M. Grešo, tie sa uskutočnia 22. októbra 2019 v Jasnej v hoteli SOREA SNP. Na základe predchádzajúcich odporúčaní predstavenstva, že by sa mala venovať väčšia pozornosť využívaniu lyžiarskych stredísk v letnej sezóne, začal riaditeľ združenia rokovať so zástupcom firmy VND Poprad Ing. Vladimírom Novysedlákom o zabezpečení úvodnej prednášky na uvedenú tému. Prednáška by mala obsahovať informácie o súčasných trendoch rozširovania služieb v lyžiarskych strediskách počas letnej turistickej sezóny, vhodnosť tej-ktorej aktivity, ekonomická návratnosť investície či náročnosť administratívno-technickej prípravy jednotlivých realizácií, všetko

doplnené videoprezentáciou. Druhá prednáška dopoludňajšieho programu Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov by sa mala venovať téme pôsobenia dobrovoľníkov v strediskách cestovného ruchu, ktorú by zabezpečil pracovník spoločnosti TMR, a. s. Spoločnosť sa úspešne venuje tomuto projektu už viac rokov a určite by takáto služba mohla byť prínosom aj pre ostatné lyžiarske strediská. V ďalšej časti rokovania sa členovia predstavenstva venovali príprave valného zhromaždenia združenia, ktoré sa uskutočnilo v popoludňajších hodinách. Hlavným bodom prípravy boli voľby do orgánov združenia. Po vyjadrení niektorých členov predstavenstva o ich ďalšom pôsobení v orgánoch združenia bolo navrhnuté zloženie kandidátky, aby kandidatura nových členov mohla byť s nimi prerokovaná. Zohľadnené bolo pritom regionálne zastúpenie územia s lyžiarskymi strediskami v predstavenstve a dozornej rade. V rôznom Milan Sumka podal informáciu o zmenách v systéme poskytovania dotácií Poľnohospodárskej platobnej agentúry pre pozemky typu trvalých trávnatých porastov, ktoré sa využívajú ako lyžiarske trate v lyžiarskych strediskách, a riaditeľ združenia informoval o konferencii Horskej záchrannej služby v Jasnej, ktorá sa bude venovať bezpečnosti a záchrane na lyžiarskych tratiach. Po ukončení tohto bodu predseda predstavenstva P. Nanky poďakoval prítomným za účasť a aktívny prístup na rokovaní a zasadnutie skončil.

M.G.



Náš jubilant

Jaroslav Mačičák 50-ročný

V októbri t. r. sa dožíva životného jubilea – 50 rokov člen Predstavenstva LAVEX-u Ing. Jaroslav Mačičák. Narodil sa 5. októbra 1969 v Kežmarku. Po ukončení základnej školy v Mlynčekoch, kde býval, absolvoval Strednú priemyselnú školu strojnícku v Poprade, po maturite študoval na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach, odbor dopravná a manipulačná technika. V roku 1994 nastúpil do firmy Tatralift (pôvodne Tatrapoma), kde sa zoznámil so základnými princípmi lanových dráh. Od roku 2011 sa stal zamestnancom firmy

Leitner, a tak pokračuje ďalej v našej lanovkárskej brandži. Ako každý dedinský chlapec hrával futbal (brankár) za TJ Mlynčeky a bol členom dobrovoľného hasičského zboru v rodnej obci. Po sobášii ostal v obci Rakúsy, kde žije dodnes so svojou manželkou a dvoma synmi. V obci Rakúsy pôsobí ako poslanec miestneho zastupiteľstva a zapája sa do diania v obci. V rokoch 2017 – 2018 sa podieľal na projekte výstavby Krížovej cesty v obci Rakúsy. Rád sa venuje rodine, záhradkárstvu, cvičí jogu a tvorí podporný tím pre syna Mária pri športových aktivitách spojených s motokrosom.

M.G.



foto: Lanovky.sk

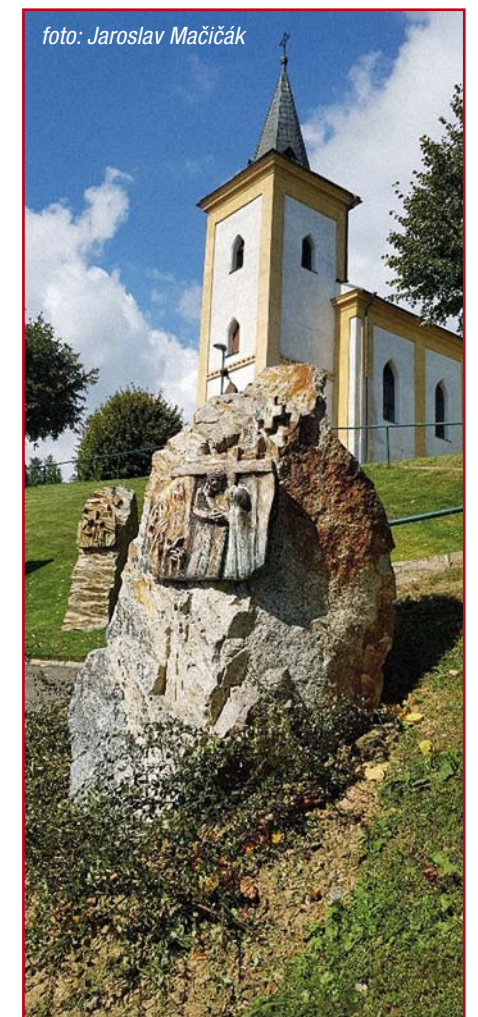


foto: Jaroslav Mačičák

foto: Jaroslav Mačičák



foto: Jaroslav Mačičák



Jubilejné 10. valné zhromaždenie Zväzu cestovného ruchu SR sa konalo 2. apríla 2019 a už tradične v hoteli Holiday Inn v Bratislave. Správu o činnosti zväzu predniesol jeho prezident Mgr. Marek Harbulák. Valné zhromaždenie poctil návštevou aj štátny tajomník Ministerstva dopravy a výstavby SR Peter Ďurček.

Rokovanie 10. valného zhromaždenia Zväzu cestovného ruchu SR otvoril a viedol jeho prezident M. Harbulák. Privítal prítomných zástupcov členských organizácií zväzu a potom nasledovalo pre-rokovávanie jednotlivých bodov programu valného zhromaždenia. Po úvodnom príhovore, schválení programu a schválení členov návrhovej a mandátovej komisie prezident zväzu predniesol správu o činnosti za rok 2018. Úvodom zhodnotil plnenie úloh uložených prezídiu zväzu 9. valným zhromaždením. Ďalej prezentoval činnosť prezídia a odborných komisií v uplynulom období a tiež aktivity v oblasti legislatívy. Informoval aj o práve vzniknutej odbornej komisii pre životné prostredie a jej úlohách pri tvorbe legislatívy v tejto oblasti. V súvislosti s tým prezident vyzdvihol potrebu členstva zväzu v stavovskej organizácii, akou je Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ), prostredníctvom ktorej vieme – po zhode s ďalšími jej členmi – presadzovať požiadavky branže cestovného ruchu predovšetkým v oblasti prípravy a zmien legislatívy. Zároveň pripomenul, že aktívne členstvo v RÚZ pomáha vytvárať aj partnerstvá jej s členskými organizáciami, ale aj inými združeniami, ktoré sú potrebné pri hľadaní zhody a presadzovaní spoločných záujmov. V závere svojho vystúpenia prezident zväzu poďakoval členom za prácu v uplynulom roku a zopakoval, že bez spoločnej aktivity členov by ZCR SR nedosiahol tieto výsledky. V ďalšom bode prezident zväzu predniesol správu o hospodárení ZCR SR,

ktorú schválilo na svojom 95. zasadnutí prezídium zväzu. K jednotlivým bodom príjmovej aj výdavkovej časti správy podal podrobné vysvetlenie, pričom konštatoval, že príjmy z členských príspevkov boli nižšie o 500,- € z dôvodu zrušenia členstva SSSCR a celkové výdaje z činnosti sekretariátu boli nižšie, ako boli naplánované. Keďže sa začala realizácia projektu „Nediskvalifikuj sa.sk.“, čerpali sa náklady v sume 4 302,- €. V zmysle čl. 13 stanov Zväzu cestovného ruchu požiadal prezident zväzu predsedu Dozornej rady ZCR SR Radúza Dulu o prednesenie správy dozornej rady. V správe sa konštatovalo, že v sledovanom období nebolo kontrolou zistené žiadne porušenie stanov ani pravidiel hospodárnosti a efektívnosti pri nakladaní s prostriedkami ZCR SR. Dozorná rada riešila v priebehu roku 2018 podnet Slovenskej spoločnosti sprievodcov CR účasťou na mediačnom stretnutí prezidenta a viceprezidenta zväzu so zástupcami SSS CR, ktoré avizovalo ukončenie členstva vo ZCR SR. Predseda dozornej rady ďalej konštatoval, že účtovníctvo je vedené prehľadne a zodpovedá skutočnosti, príjmy a výdaje sú riadne doložené. Dozorná rada ocenila dosiahnutý výsledok hospodárenia s prebytkom. Následne boli vykonané voľby do orgánov Zväzu cestovného ruchu SR. Po predstavení kandidátov do dozornej rady zväzu a prezídia zväzu a krátkej diskusii k nomináciám bol väčšinou hlasov (8 : 2) predložený návrh schválený. Predseda volebnej komisie v závere tohto bodu predniesol správu, v ktorej konštatoval splnenie podmienok pre voľby do orgánov ZCS SR. V bode Návrh priorit ZCR SR na rok 2019 predstavil prezident zväzu základné priority pre rok 2019, ktoré prerokovalo a schválilo prezídium zväzu na 95. zasadnutí. Cestovný ruch na Slovensku má výrazný potenciál na ďalší rozvoj ekonomiky v nasledujúcom obdo-

bí. Aby naplno preukázal svoj potenciál, je nevyhnutné zabezpečiť jeho dlhodobý udržateľný rozvoj a to realizáciou: a) udržateľnosti systematického rozvoja CR inštitucionalizáciou jeho riadenia a posilnením riadenia na všetkých úrovniach, b) udržateľnosti prezentácie a propagácie vytvorením systémového financovania podpory a prezentácie Slovenska, c) udržateľnosti podmienok na podnikanie vo všetkých oblastiach presadzovaním odstraňovania administratívnej záťaže so zameraním na malých a stredných podnikateľov. V návrhu rozpočtu pre rok 2019 prezident zväzu informoval o jednotlivých položkách v príjmovej aj výdavkovej časti. V porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami je návrh príjmov a výdavkov vyšší, a to z dôvodu realizácie projektu „Nediskvalifikuj sa...“. V závere tohto bodu prezident poznamenal, že ak má byť činnosť zväzu a sekretariátu zabezpečovaná profesionálne a má sa ďalej rozvíjať, je potrebné riešiť príjmovú časť rozpočtu, a to rozšírením členstva zväzu a prehodnotením členských poplatkov. V záverečnom bode programu predseda návrhovej komisie R. Dula predniesol závery z 10. VZ ZCR SR a predložil návrh na schválenie uznesení. Tie boli väčšinou hlasov schválené. Prezident zväzu Marek Harbulák poďakoval účastníkom za ich účasť a aktívny prístup k rokovaniu a rokovanie Valného zhromaždenia ZCR SR ukončil.

M. G.



Asociace horských středisek České republiky

Horským střediskům stále chybí jasná pravidla pro podporu cestovního ruchu

Zákon o podpoře rozvoje cestovního ruchu je klíčovou normou pro zlepšení podnikatelských podmínek v ČR a chybí zejména na českých horách. Shodli se na tom účastníci konference Rozvoj a limity provozu horských středisek, která se konala ve Špindlerově Mlýně. „Bez srovnatelných podmínek pro rozvoj s destinacemi v okolních zemích mohou být české skiareály jen velmi obtížně konkurenceschopné,“ říká Libor Knot, ředitel Asociace horských středisek, která byla jedním z pořadatelů konference. Účastníci se věnovali také tématu vodních zdrojů pro technické zasněžování.

Stát by měl při stanovování pravidel pro zlepšení podmínek na horách hrát hlavní roli. Zákon o podpoře rozvoje cestovního ruchu mají téměř ve všech okolních státech včetně Slovenska. Obdobná norma stála za rychlým rozvojem turistických oblastí v Rakousku. Jednou



z nich je i horské středisko Hinterstoder Bergbahnen. „V Rakousku dostáváme od regionálních vlád například dotace na rozvojové projekty, které jsou pro střední a menší areály ve výši 30 až 45 % z celkové výše investice. Jde o motivaci pro rozvoj turistického ruchu, kde funguje jednoduchý princip – stát dostane formou daní peníze postupně zpátky,“ vysvětlil Helmut Holzinger, ředitel společnosti Hinterstoder Bergbahnen. Zatímco v Rakousku je standardem, že prostředky na rozvoj cestovního ruchu v horských střediscích skládají všichni podnikatelé v turistické oblasti, a navíc je podpoří region či spolková země, na českých horách většinu nákladů hradí

skiareály. Princip ze zahraničí zkusili aplikovat do praxe v jižních Čechách. „Kraj stanovil svá vlastní pravidla a ukazuje se, že je to cesta, která by mohla fungovat,“ uvedl Jan Herget, ředitel agentury Czech Tourism. Zdeněk Zídek, starosta Lipna nad Vltavou, ale poznamenal: „Vše je zatím na bázi dobrovolnosti, je to jen takový pokus. Nebudeme mít nikdy jistotu, zda takový systém vydrží i po příštích krajských volbách.“ Ve srovnání se zahraničím je podpora cestovního ruchu velmi malá, přitom je toto rostoucí odvětví velmi významné. Ondřej Špaček

z poradenské agentury CE Traffic uvedl: „Cestovní ruch v ČR generuje ročně přes 120 mld. Kč přínosů pro veřejné rozpočty, přičemž zpět na podporu odvětví se vrací jen minimální částka.“

Řešením pro sjezdovky jsou akumulační nádrže

Dalším diskutovaným tématem konference byla problematika vody a zasněžování sjezdovek. „Když jsem si četl některé články o umělém zasněžování, tak jsem se nestačil divit. Voda se přeci nezničí tím, že změní skupenství,“ uvedl Petr Vít, nezávislý expert v oblasti vodního hospodářství. Libor Knot, ředitel AHS ČR, k tomu poznamenal: „Bohužel se v médiích a postupně i ve veřejném prostoru téma technického zasněžování nafouklo a zkreslilo – zejména v souvislosti s údajně velkým objemem odebraných povrchových vod a jeho negativním vlivem na životní prostředí. Objem odebrané vody je přitom minimální, všechny skiareály v Česku spotřebují na zasněžování pouze 0,2 % z celkového objemu odebraných povrchových vod v ČR za rok. Celková plocha všech sjezdovek v ČR s technickým zasněžováním je zhruba 1 470 ha, což představuje zhruba jedno větší zemědělské družstvo. Povrchová voda navíc není spotřebovávána, ale jen načas zadržena v krajině.“



Podľa zástupcov skiaľu je najlepším riešením nebrať vodu len napríklad z vodných tokov, ale tento spôsob odběru povrchových vod doplniť o akumulační nádrže, ktoré môžu skiaľu naplňovať v priebehu roka pri jarnej tání, oblačích či podzemných deštiach. Jedná sa o oboustranné výhodné riešenie, ktoré umožní šetrné a efektívne hospodárenie s povrchovou vodou. Postupná akumulácia nemá negatívne dopady na odběr povrchovej vody – naopak zadrží vodu, ktorá by z daného miesta inak odtiekla a pri priaznivých klimatických podmienkach umožňuje zasnežiť sjezdovky, zahájiť včas lyžiarsku sezónu a dať prácu ľuďom nejen priamo v areáli, ale také v restauráciách, hoteloch a ďalších službách v horskom regióne. „Postupné budovanie akumulačných nádrží vidíme ako jednoznačnú cestu pro optimalizaci hospodárení s vodou a rádi bychom získali pro toto řešení



všeobecnou podporu,“ dodal Libor Knot, ředitel AHS ČR. Stejný systém používají k zasnežování i v zahraničí, kde je zároveň budují jako krajinnotvorný prvek.

Prezidentkou AHS se stala Kateřina Neumannová

Na konferenci navázala valná hromada Asociace horských středisek, která zvolila i nové vedení. Dosavadní prezident Jiří Bis se v souvislosti se svým odchodem do důchodu rozhodl ukončit i své aktivity v asociaci. Ve funkci ho vystřídala Kateřina Neumannová, olympijská vítězka v běhu na lyžích. „Většinu sportovní kariéry jsem strávila na horách doma i v zahraničí. Víím, jak přistupují k podpoře cestovního ruchu v sousedních zemích. Chci pomoci přenést tyto zkušenosti i na české hory, které mám velmi ráda, vždyť Šumava je mým druhým domovem. Věřím, že mohu jejich rozvoji výrazně pomoci,“ řekla Neumannová ke svým plánům v čele AHS ČR.

Libor Knot,
ředitel AHS ČR

Konferencia Horskej záchrannej služby

V piatok 7. júna 2019 sa pod záštitou ministerky vnútra Slovenskej republiky Denisy Sakovej uskutočnila v hoteli Grand v Jasnej prvá odborná konferencia Horskej záchrannej služby, ktorej hlavnou témou bola Bezpečnosť a úrazovosť na lyžiarskych tratiach. Odborná konferencia nahradila tradičný Deň Horskej záchrannej služby, ktorý každoročne organizovalo jedno z oblastných stredísk HZS. V tejto tradícii sa bude pokračovať aj v budúcnosti s tým, že každoročne jedno z oblastných stredísk usporiada podujatie tohto druhu a jeho téma bude zameraná na problematiku záchrany, ktorá je aktuálna pre danú oblasť. Cieľom prvej konferencie, ktorá mala okolo 150 účastníkov, bolo priblíženie problematiky bezpečnosti osôb.

Úvodné slovo konferencie predniesla Mgr. Ľubomíra Klepáčová, starostka obce Demänovská Dolina. Po nej sa prítomným prihovril plk. Ing. Jaroslav Harant, okresný riaditeľ PZ SR v Liptovskom Mikuláši.

Prvý prednáškový blok otvoril svojim príhovorom a referátom na tému legislatívy riaditeľ HZS plk. Ing. Jozef Janiga, MBA. Počas diskusie sa otvorila problematika poskytovania prvej pomoci a záchrany návštevníkov v lyžiarskych strediskách počas letnej sezóny, keďže horské strediská sa dynamicky rozvíjajú aj v poskytovaní služieb v letnom období, ako sú napríklad bike parky, zipline, lanové parky atď. Prevádzkovatelia lyžiarskych stredísk v tejto súvislosti poukázali na medzery v legislatíve týkajúce sa ich právomocí a oprávnení. Druhou témou bolo nahlasovanie úrazov na lyžiarskych tratiach. Z pohľadu Operačného strediska Záchrannej zdravotnej služby (ZZS) ju priblížila hlavná operátorka Operačného strediska ZZS Mgr. Ľuboslava Pekárová a z pohľadu HZS riaditeľka Operačného strediska



tiesňového volania HZS pplk. Mgr. Jana Krajčírová. Prevádzkovateľom lyžiarskych stredísk boli navrhnuté odporúčania týkajúce sa skvalitnenia a doplnenia značenia lyžiarskych trati, zlepšenia informovanosti návštevníkov ohľadom privolania pomoci, miest, kde sa v prípade úrazu môžu dať ošetriť, ako aj propagácie čísiel tiesňového volania a dostupných aplikácií na privolanie pomoci. Tretej téme, problematike využitia leteckej techniky pri zásahoch na lyžiarskych tratiach, sa venoval pilot spoločnosti ATE Ing. Viliam Krivák. Ako

jeden z najväčších problémov sa javí zabezpečenie lyžiarskej trate v prípade leteckého zásahu, vyčlenenie oploštených pristávacích plôch a problém spojenia posádky vrtuľníka so záchranármi HZS na trati. Počas diskusie padla otázka možnosti zabezpečenia takého typu záchranského vrtuľníka, do ktorého by bolo možné dostať pacienta priamo z navigačnej paluby. Otvorila sa aj téma možnosti využitia podvesu – long line pri zásahoch pomocou leteckej techniky, napríklad v rokline Kyseľ v Slovenskom raji, a problematika odovzdávania pacienta záchranármi HZS posádke leteckých záchranárov. Posledná téma prvého prednáškového bloku sa zamerala na lyžiarske trate a iné športy, ktorým sa venovali predseda Asociácie horských záchranárov Ing. Michal Remper a záchranár Oblastného strediska HZS Nízke Tatry Mgr. kpt. Peter Zingor. Poukázalo sa na problematiku využívania lyžiarskych trati po prevádzkovej dobe. Zaznel návrh na spoplatnenie trati pri ich využívaní bez skipassov. Počas diskusie padol návrh na vyčlenenie trás na vykonávanie iných športov, ako je napr. skitouring. Po skončení dopoludňajšieho bloku prednášok sa uskutočnil krst knihy Denník písaný horami. Knihu operátorky Operačného strediska tiesňového volania Horskej záchrannej služby pprap. Bc. Kataríny Števkovej symbolicky snehom „pokrstil“ riaditeľ Horskej záchrannej služby plk. Ing. Jozef Janiga. V knihe autorka ponúka 24 príbehov z horských oblastí, nechýbajú v nej ani viaceré preventívne rady a odporúčania. Následne sa prítomným prihovril štátny tajomník MV SR Rudolf Urbanovič, ktorý ocenil prácu Horskej záchrannej služby i ostatných zložiek záchranného systému podieľajúcich sa na zásahoch v horských oblastiach. Po príhovore spolu s riaditeľom HZS plk. Ing. Jozefom Janigom, MBA, a riaditeľom Oblastného strediska HZS Nízke Tatry plk. Bc. Michalom Matošom odovzdal ocenenia HZS: Medailu II. stupňa za službu v HZS príslušníkovi Oblastného strediska HZS Nízke Tatry npor. Miroslavovi Beňáčkovi.

Plaketu za zásluhy o rozvoj horskej záchrany in memoriam Bc. Romanovi Bencúrovi, ktorú prevzala manželka oceneného Slávka Bencúrová. Plaketu za zásluhy o rozvoj horskej záchrany Daniele Režňákovéj, Bc. Jánovi Žiškovi a Pavlovi Králikovi. Po obede nasledoval druhý prednáškový blok, ktorý otvoril zástupca riaditeľa odboru poriadkovej polície OR PZ SR v Liptovskom Mikuláši pplk. Mgr. Igor Bera. Vo svojej prednáške sa venoval téme nazvanej Zrážky lyžiarov s ohľadom na pohyb osôb pod vplyvom návykových látok na lyžiarskej trati, pričom opísal postupy z policajnej praxe pri vyšetrovaní úrazov na lyžiarskych tratiach. Problémom zostávajú lyžiari pod vplyvom návykových látok, akými sú napr. marihuana, u ktorých nie je možné v súčasnom období na lyžiarskej trati preukázať ich požitie. Pokračovalo sa prednáškou lekára HZS MUDr. Ladislava Kotrusza, ktorý odprezentoval tému PENTHROX – nová alternatíva v manažmente bolesti. Na príkladoch z rôznych záchranných akcií HZS uviedol výhody, opodstatnenosť a efektívnosť využívania tohto inhalačného analgetika. Na otázku z pléna, prečo sa uvedený liek nepodáva aj mladistvým (do 18 rokov) tak ako v zahraničí, zaznela odpoveď, že to neumožňuje súčasná legislatíva. Treťou témou popoludňajšieho bloku bola problematika bezpečného transportu zranených, ktorú odprezentoval kpt. Bc. Milan Grešo, záchranár Oblastného



strediska HZS Nízke Tatry. Zástupca ZZS v rámci diskusie apeloval na potrebu ľahkej dostupnosti AED v lyžiarskych strediskách. Vedúci lyžiarskych trati a zasnežovania spoločnosti TMR Ing. Maroš Kupčo sa venoval téme Pohyb motorových prostriedkov na lyžiarskych tratiach. Zástupca záchranárov HZS z Nizkých Tatier vyjadril požiadavku na vyznačenie koridorov na presun záchranárov HZS na snežných skútroch v mapách, aby sa tak pri zásahoch HZS na lyžiarskych tratiach zabezpečila bezpečnosť lyžiarov aj zasahujúcich záchranárov. Riešenie tohto problému bude témou ďalších stretnutí s prevádzkovateľmi strediska. Zaznela tiež požiadavka podchytiť túto problematiku aj legislatívne. Záverečnej témy konferencie Vplyv počasia na bezpečnosť lyžiarov sa zhostil riaditeľ Strediska lavínovej prevencie HZS mjr. Mgr. Marek Biskupič, PhD. Konferencia bola zameraná na širokú škálu činností, ktoré sa vykonávajú na lyžiarskych tratiach, na ich analýzu, ako aj na návrh opatrení na zabezpečenie maximálnej bezpečnosti. Na záver zaznelo poďakovanie prítomným za to, že sa na tejto konferencii zúčastnili a podieľali sa na skvalitnení a ich implementácii do praxe, a tak pomohli zvýšiť povedomie o význame bezpečnosti na horách. Ako počas podujatia zaznelo, je stále čo zlepšovať, inovovať, všímať si a riešiť negatívne javy a nebezpečné trendy tak, aby sme po ďalšej zimnej sezóne mohli povedať, že aspoň niektoré z nich sa podarilo eliminovať.

Horská záchranná služba

Podpora cestovného ruchu a rozvoja horských sídiel v kontexte pripravovanej zonácie Tatranského národného parku

Asociácia horských sídiel Slovenska, Regionálne združenie tatranských obcí a Zväz cestovného ruchu SR usporiadal 28. 3. 2019 vo veľkej zasadačke MsÚ v Starom Smokovci okrúhly stôl a diskusiu k téme Podpora cestovného ruchu a rozvoja horských sídiel v kontexte pripravovanej zonácie TANAP-u. Uvedené inštitúcie a ďalší partneri sa

spojili, aby rezortným ministerstvám, zodpovedným inštitúciám a verejnosti prezentovali svoje návrhy a požiadavky súvisiace s pripravovanou zonáciou TANAP-u.

Ako na úvod uviedol moderátor programu Milan Gemzický, konzultant pre cestovný ruch, režim a pravidlá fungovania na území Tatranského národného parku majú významný vplyv na každodenný život obyvateľov aj na možnosti rozvoja horských sídiel v Tatrách. Zároveň majú zásadný dosah aj na konkurencieschopnosť odvetvia cestovného ruchu, ktoré je kľúčovým odvetvím pre rozvoj celého regiónu. Bytostným záujmom a strategickým cieľom štátu by preto mal byť taký budúci režim na území TANAP-u, ktorý na určených územiach a pri rešpektovaní ochrany prírody umožní aj rozumný rozvoj tatranských obcí a cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytovaných služieb. Cieľom okrúhleho stola bolo nastaviť východiská,



ako by mal vyzeráť budúci režim na území TANAP-u, ktorý bude vyvážené zohľadňovať záujmy všetkých strán a formulovať špecifické požiadavky horských sídiel a subjektov pôsobiacich v cestovnom ruchu. Preto signatári okrúhleho stola prijali výzvu, v ktorej plne podporujú čo najskoršie doriešenie zonácie a nastavenie pravidiel fungovania TANAP-u za predpokladu, že na základe rokovaní:

- bude pripravený vyvážený návrh, ktorý optimálne zohľadňuje vedecké, ekologické aj ekonomické kritériá pri zabezpečovaní rôznych funkcií TANAP-u,
- budú nastavené jasné hranice území určené pre rozvojové aktivity horských sídiel a rozvoj cestovného ruchu,
- budú nastavené jednoznačné pravidlá, podľa ktorých sa na územiach vymedzených pre rozvoj horských sídiel a cestovného ruchu môžu tieto aktivity realizovať a rozvíjať.

Signatári výzvy v rámci špecifických potrieb a požiadaviek horských sídiel a rozvoja cestovného ruchu na území TANAP-u tiež navrhli:

- vytvoriť rezervu pre rast a rozvoj horských sídiel na území TANAP-u na úrovni minimálne 10 % z celkovej súčasnej zastavanej plochy týchto sídiel,
- na územiach určených pre rozvoj horských sídiel budú prijaté také opatrenia, ktoré

pre mestá a obce na území TANAP-u znamenajú oproti súčasnému stavu menšiu administratívnu záťaž a zjednodušenie povoľovacích konaní v zmysle dohodnutých pravidiel,

- aby celkové územie, ktoré bude po prijatí novej zonácie definované ako územie určené pre rozvoj cestovného ruchu, predstavovalo 1,5 % súčasného územia TANAP-u; na tomto území sa cestovný ruch stane oblasťou verejného záujmu,
- aby s rešpektom k ochrane prírody na územiach určených pre rozvoj cestovného ruchu boli za prioritné funkcie národného parku považované turizmus, šport, rekreácia a kúpeľníctvo.

Na záver okrúhleho stola signatári výzvy podporili zavedenie efektívnejších nástrojov vedúcich k lepšej koordinácii rozvoja celého tatranského regiónu a k užšej cezhraničnej slovensko-poľskej spolupráci v rámci spoločného regiónu Tatry. Navrhli tiež riešenie právnej subjektivity TANAP-u s cieľom zabezpečiť lepšie fungovanie a kontrolu dodržiavania pravidiel na území národného parku a zladenie záujmov všetkých dotknutých strán pôsobiacich na území TANAP-u. Podporili aj zriadenie špeciálneho orgánu – Rady TANAP-u, ktorá bude zabezpečovať riešenie budúcich kompetenčných otázok a prienikových oblastí. Tento orgán by mal byť zložený zo zástupcov ŠOP SR, ŠL TANAP, samosprávy, vlastníkov a združení i subjektov cestovného ruchu.

Red.



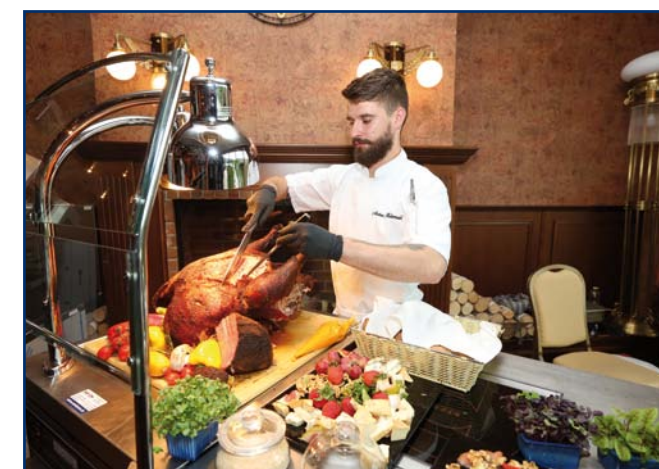
O navrhovanom vzniku ministerstva pre cestovný ruch, ktoré by mohlo začať fungovať už od budúceho roka, či hodnotení prvých výsledkov tzv. rekreačných poukazov diskutovali počas troch dní na Donovaloch manažéri, riaditelia a pracovníci ubytovacích a reštauračných zariadení. Na Jarnom stretnutí hotelierov a HORECA konferencii, ktoré pripravila Asociácia hotelov a reštaurácií Slovenska (AHRs), sa od 27. do 29. mája zúčastnilo takmer 300 záujemcov z celého Slovenska. S názvom Trendy HORECA: ReThink, ReUse, Recycle sa hovorilo aj o tom, že plnenie vyšších nárokov a očakávaní na služby si žiada prehodnotiť doterajšie modely a prispôbiť sa novým želaniam hostí. Viac turistov zároveň znamená vyššiu spotrebu energií, vody, produkciu plastového a iného odpadu v hoteloch a reštauráciách či prostriedkov na pranie i zabezpečovanie hygieny vo wellness centrách.



Dobré správy o možnom vytvorení ministerstva priniesol Peter Ďurček, štátny tajomník ministerstva dopravy a výstavby, ktorý informoval aj o ďalších zámeroch rezortu v oblasti cestovného ruchu. Prínos rekreačných poukazov podľa Mareka Harbuláka, generálneho

manažéra AHRs, nie je ešte možné po prvých troch mesiacoch reálne vyhodnotiť, vývoj v domácom cestovnom ruchu sa však zlepšuje: „V rámci domáceho cestovného ruchu sa počet návštevníkov zvýšil za tri mesiace zhruba o deväť

percent. Predpokladáme, že je to aj na základe tzv. rekreačných poukazov. Hotelieri hovoria, že rezervácie sú rýchlejšie a pobyty počas letnej sezóny sú vo veľkej miere objednané. Presnejšie sa to bude dať vyhodnotiť až po roku,“ konštatoval M. Harbulák. Trendy, akými sú udržateľnosť, ochrana a znižovanie dosahov na životné prostredie, začínajú byť štandardnou požiadavkou v HORECA



biznisu. Európska únia i vláda SR sa zaoberajú touto situáciou a na programe dňa je nielen znižovanie produkcie odpadov, dokonca zákaz predaja jednorazových plastových obalov, ale aj ďalšie regulácie. Súčasťou konferencie bola aj výstava 35 dodávateľov najmodernejšieho zariadenia hotelov a reštauračných prevádzok.

I. B.



LAVEX – LANOVKY A VLEKY
záujmové združenie na Slovensku, Liptovský Mikuláš

Vás pozýva na **48. ročník**

DNÍ LANOVIEK A LYŽIARSKYCH VLEKOV

22. október 2019 Hotel SNP, Jasná

Udržateľný turizmus – konkurenčná príležitosť pre Slovensko?

Vedeli ste, že turizmus globálne prispieva k tvorbe skleníkových plynov 5 %, hotelierstvo 1 % a v roku 2035 to bude viac ako dvojnásobok? Plnenie cieľov Parížskej dohody (udržanie zvýšenia globálnej teploty do 2 °C) pre hospitality sektor prináša nevyhnutnosť redukcie tvorby skleníkových plynov o 60 % do roku 2030 a o 90 % do roku 2050. Pre sektor turizmu a hotelierstvo, rovnako aj pre iné odvetvia ekonomiky, nastáva éra výraznej dekarbonizácia a zefektívňovania činnosti. Na druhej strane sme svedkami rastúceho záujmu o ekologickú a udržateľnú formu turizmu klientov. Podľa prieskumov spoločností Tripadvisor a Booking.com. takmer 90 % turistov plánuje cestovať udržateľne a 2/3 cestujúcich zvažujú počas ciest využiť ekologické ubytovanie. Trend zeleného cestovného ruchu a preferencie trvalo udržateľných hotelov globálne rastie, rovnako ako počet ekologicky uvedomelých hostí. Okrem stúpajúcej klimatickej uvedomelosti klientov je dôležitým faktorom zmeny aj prísnejšia environmentálna legislatíva,

napr. od roku 2021 nadobudne u nás účinnosť smernica EÚ o zákaze jednorazových plastov (plastové príbory, vatové tyčinky, slamky a miešadlá). Čo znamená udržateľný turizmus pre Slovensko? Je to riziko aj príležitosť. Sme súčasťou otvoreného tak európskeho trhu cestovného ruchu, ako aj na globálnej úrovni. AHRS sa dlhodobo hlási k princípu udržateľnosti v turizme, ktorá v sebe nesie rozmer ekonomický, sociálny a environmentálny. Udržateľnosť – to nie je „hipsterská promo téma“, naopak je to kritérium, ktoré môže v budúcnosti zásadným spôsobom ovplyvňovať našu konkurencieschopnosť v turizme. Netýka sa to len hotelov, ale aj rezortov a destinácií, ktoré by mali prispieť k udržateľnosti svojej prevádzky, ale aj prostredia okolo. Rovnako to platí aj pre prevádzkovateľov zimných horských stredísk, pričom výstavba a prevádzka týchto stredísk bude musieť spĺňať kritériá na zníženie dosahov na prírodu. Naopak, životné prostredie má zase vplyv na udržateľnosť prevádzky horských stredísk a zimných lyžiarskych stredísk, pre ktoré rastúca globálna teplota či nedostatok vody na zasnežovanie predstavujú riziko a výzvy, ktorým musia čeliť. Udržateľný turizmus nie je len vecou schopnosti reagovať a vyhovieť rastúcej ekologickej preferencii klienta. Klienti sú dnes rozľadení, dokážu odhaliť „green washing“ – teda praktiky, ak niekto svoj zodpovedný prístup skôr deklaruje, ako reálne koná. Ale zároveň rastie počet hote-



lov s vlastnými EKO aktivitami, hoci nie sú držiteľmi EKO certifikátu, či sú bez skúsenosti s EKO certifikáciou. Aj z toho dôvodu vznikla INICIATÍVA NA PODPORU UDRŽATEĽNÉHO TURIZMU A HOTELIERSTVA NA SLOVENSKU, ktorá prináša projekt „ECO-RESPONSIBLE HOTEL“, PROGRAM s prehľadnou definíciou environmentálnych kritérií pre ubytovacie zariadenia, rozdelených podľa oblastí v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja OSN. Hotely, gastro prevádzky, ale aj organizátori podujatí, ktorí sa ho rozhodli uplatňovať, alebo ešte len uvažujú o svojom udržateľnejšom prístupe, získavajú dôležitého partnera pre proces nastavenia a implementácie ekologických opatrení v ubytovacom zariadení. Bližšie informácie na www.udrzatelnyturizmus.sk.

Rastislav Amrich,
člen Prezídia AHRS

Spomienka na Jána Reisenauera

Dňa 27. 7. 2019 nás vo veku 78 rokov navždy opustil Ján Reisenauer. Narodil sa 7. 7. 1941 uprostred hôr v horárni na Kolovrátku v strede Malých Karpát nad Sološnicou pod Roštúnom (Vápenná) v rodine karpatských Nemcov (Huncokárov). Nepokračoval však v stopách svojich predkov ako lesník alebo horár, ale vyučil sa za zámočníka. Po doplnení si vzdelania ukončeného maturitou pracoval ako majster zámočníkov a klampiarov v Okresnom stavebnom podniku Pezinok a neskôr ako THP až do jeho zániku na prelome tisícročia. Jeho veľkou záľubou však bolo lyžovanie a pohyb v prírode. Ešte pred základnou vojenskou službou začal spolu s nadšencami lyžovať na Pezinskej Babe a postupne budovať lyžiarske stredisko. Aktívne sa zúčastňoval pri stavbe všetkých

vlekov aj výstavbe zjazdoviek v tomto stredisku najprv ako dobrovoľný člen lyžiarskeho oddielu Lokomotívy Pezinok. Mal na starosti prevádzku a údržbu vlekov, ako aj letnú údržbu strediska. Neskôr v roku 1993 po transformácii Lokomotívy Pezinok na Lyžiarsky klub Baba – Pezinok sa stal vedúcim lyžiarskeho strediska a aktívnym členom výkonného výboru LK Baba. Bol pri budovaní prvého technického zasnežovania v roku 1996 na Pezinskej Babe ako aj ďalšom rozvoji strediska a modernizácii vlekov a zasnežovania. V časoch aktívneho



pôsobenia bol aj členom predstavenstva záujmového združenia LAVEX za západnú oblasť.

Aj po odchode do dôchodku aktívne pracoval v lyžiarskom klube ako vedúci vlekov. Vo svojom voľnom čase sa okrem zjazdového a bežeckého lyžovania venoval turistike a bicyklovaniu. Podporoval svoje deti v záujme o šport či už ako člen podporných tímov na lyžiarskych pretekoch žiakov, alebo bývalého Zväzarmu na pretekoch v cyklotriali a triali. Láska k horám a pobytu v prírode sa mu splnila aj v jeseni

života, keď väčšinu svojho času trávil v chate na Pezinskej Babe spolu s manželkou Annou, s ktorou prežili 49 rokov spoločného života.

Valčiansky folklórny festival s medzinárodnou účasťou

Stredisko cestovného ruchu Snowland Valčianska dolina sa v ostatných rokoch profiluje ako prímestské centrum (v tesnej blízkosti Martina a Turčianskych Teplíc) trávenia voľného času, s osobitným dôrazom na rodiny s deťmi.

Popri domácich slovenských návštevníkoch tvoria významnú časť klientely – najmä v zimnej sezóne – aj zahraniční turisti (Maďarsko, Poľsko, Česko). V zime ponúka stredisko kvalitné služby na lyžovanie a snoubording, ďalej lyžiarske kurzy, školy v prírode, školské výlety, outdoorové aktivity, športové dni, firemné akcie, teambuildingy, hudobné festivaly a reštauračné služby, fitnescentrum, masáže, stolný tenis, biliard... V letnom období sa popri už jestvujúcich aktivitách (viacúčelové športoviská pre volejbal, futbal, nohejbal, floorbal a i., požičovňa športových potrieb...) rozhodlo stredisko v roku 2016 po prvý raz zorganizovať Valčiansky folklórny festival s medzinárodnou účasťou. Ambíciou usporiadateľov bolo ponúknuť širšej verejnosti popri športovej sebarealizácii aj kvalitnú folklórnu akciu, ktorá by mohla v dohľadnom čase posunúť stredisko do kategórie popredných lokalít propagujúcich atraktívnym spôsobom odkaz nášho jedinečného národného kultúrneho dedičstva. Po úspešných troch ročníkoch sa 31. mája až 1. júna konalo štvrté pokračovanie folklórneho

festivalu v SNOWLANDE. V prekrásnom prírodnom prostredí sa predstavilo takmer 500 účinkujúcich zo Slovenska, Grécka, Ukrajiny a Poľska. Popri prezentácii turčianskeho, respektíve slovenského ľudového spevu, hudby a tanca bol adekvátny priestor poskytnutý aj kvalitným zahraničným folklórnym súborom. Ich vystúpenia, ako i programy slovenských telies Podpoľanec z Detvy,

Vlasta Mudríková, Šarišanci a iných museli uspokojiť i toho najnáročnejšieho priaznivca folklórneho umenia. Nemohol chýbať ani bohatý programový blok zostavený z pôsobivých vystúpení detských kolektívov. K celkovému prehĺbeniu pravej festivalovej atmosféry bezpochyby prispelo aj atraktívne nočné hranie, ktoré neodmysliteľne patrí „do výbavy“ všetkých významnejších folklórnych podujatí. Osobitne sa treba zmieniť o prítomnosti vyše štyridsiatich ľudových umelcov, remeselníkov a výrobcov, ktorí dostali od organizátorov veľkorysý priestor na prezentáciu, propagáciu a predaj rozmanitých produktov či artefaktov. Návštevníci mohli

napríklad obdivovať drevorezby, zvonce, valašky, čipkárské umenie, háčkovanie, drevené šperky, hračky, rozličné výrobky z kože, šúpolia, prúta či papiera, pletenie košíkov... Rastúca návštevnosť a renomé strediska Snowland Valčianska dolina aj mimo zimnej sezóny potvrdzuje, že ľudia vyhľadávajú celoročne organizované a najmä na vysokej profesionálnej úrovni pripravené a zrealizované podujatia. Usporiadatelia sú presvedčení, že medzi takéto úspešné akcie sa svojim štvrtým ročníkom zaradil i medzinárodný folklórny festival vo Valčianskej doline.

Katarína Špaková,
Valča



Jednou z osobností slovenského lanovkářstva je pán Juraj Husovský, pracovník útvaru údržby pre prevádzku lanových dráh vo Vysokých Tatrách. Ako hovorí, údržbár lanových dráh musí byť kompetentný v oblasti odborných znalostí, ale často musí byť aj lyžiar, zaškolený hasič, spôsobilý na prácu vo výškach či záchranár. V súčasnosti patrí medzi lanovkárov s najdlhšou odbornou praxou, veď onedlho dovŕši 50 rokov práce na lanovkách.

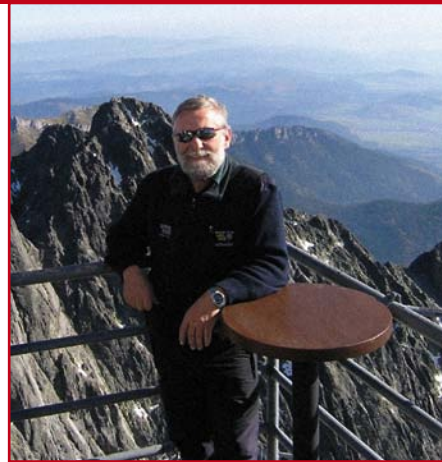
*** Ty si „pričuchol“ k lanovkám veľmi mladý – ako študent priemyslovky, keď si už v šestnástich brigádoval v prevádzke lanovky v Tatranskej Lomnici. Čo ťa k tomuto kroku inšpirovalo?**

– Od narodenia som žil vo Vysokých Tatrách, tu som lyžoval a trénoval so slávnymi lyžiarmi – Karolom Brückom, Otom Krajňákom, chodili sme na Skalnaté pleso a do Lomnického sedla. Mimo toho som aj sánkoval, a to sme zase chodili na Hrebienok. Všetky tie lanovky ma už vtedy očarili svojou konštrukciou. Vnímam som ich ako zariadenia, ktoré pomáhajú ľuďom priblížiť všetky tie krásy Tatier. Neskôr som začal študovať na elektro-technickej priemyslovke v Košiciach, z ktorej sa ešte v druhom ročníku vyčlenil aj odbor dopravy, takže som pokračoval a napokon aj zmaturoval na dopravnej priemyslovke v odbore elektro. Počas štúdiá sme museli absolvovať povinnú letnú prax a ja som nastúpil práve na lanovky do Tatranskej Lomnice, kde som pracoval na starej visutej lanovke, ale aj na pozemnej lanovke na Hrebienku. Tu som najprv vykonával zalievanie výjazdových koncových vypínačov, ktoré museli byť vodotesné, takže som varil asfalt.



Mimochodom, lanovka na Hrebienok je najstaršia lanovka na Slovensku a dnes sa už nenájdje nikto, kto na tejto lanovke v pôvodnej podobe pracoval. Počas študentskej praxe som jednotlivé lanovky v Tatrách postupne spoznával a po skončení priemyslovky som bez rozmyšľania nastúpil pracovať práve na lanovky. Tie vtedy patrili pod železnice a úsek údržby bol v depe v Spišskej Novej Vsi. Po absolvovaní rôznych školení som nastúpil do prevádzky lanovky na Lomnický štít. Bol som zaradený do dielne na opravu a mazanie kladiek, výmenu sme vykonávali najmä v noci, takže sme vstávali ráno o tretej hodine. Moje ďalšie pôsobisko sa týkalo výstavby kabínkovej lanovky na Skalnaté pleso od Transporty Chru-dim, ktorá mala byť hotová do začiatku majstrovstiev sveta v klasických disciplínach, no dokončovala sa až v roku 1973. Na tejto lanovke som chcel pracovať ako strojník, ale „vyššia moc“ zasiahla, a tak som sa na túto funkciu nedostal, dokonca ma preradili za kuriča. Aby som využil svoju profesiu, prešiel som na elektroúsek do Popradu na oddelenie, ktoré malo na starosti elektrické zariadenia na lanových dráhach. Takže som zostal už trvalo pri lanovkách ako pracovník elektroúdržby a od roku 1978 ako vedúci 16-členného kolektívu údržby elektrikárov. V tom období sa prevádzkovali v Tatrách lanovky rôzneho typu a druhu a my sme museli byť pripravení zasiahnuť v prípade poruchy a opravy na ktorejkoľvek z nich. Preto sme museli mať naštudovanú dokumentáciu a predpisy lanoviek od rôznych výrobcov, všetko, čo sa týkalo

radiacií obvodov,



silových obvodov, zabezpečovacích obvodov až po súčasnosť, keď lanovky už majú inštalované rôzne sofistikované systémy zabezpečenia pri najrôznejších poruchách prostredníctvom mikroprocesorov. A to sa dalo len tak, že táto práca nám bola zároveň koníčkom, pričom sme museli venovať takmer všetok voľný čas neustálemu štúdiu.

*** Čo ti navždy zostane v pamäti z toho, čo si na lanovkách zažil?**

– Je to ozaj veľmi dlhé obdobie, kde by sa dalo spomínať na všetko možné, pretože v tomto krásnom prostredí prírody, športu, zvierat či rastlín a k tomu v skvelom kolektíve pracovníkov sa to priam hemží množstvom krásnych spomienok, pre ktoré ma tešilo chodiť do práce a venovať sa tejto profesii. Samozrejme, počas tohto obdobia boli aj chvíle, ktoré boli pre mňa veľmi ťažké – mali sme na lanovkách rôzne mimoriadne udalosti, napríklad záchy bleskom, veterné smršte aj nehody s tragickým koncom, o ktorých by som však nerád rozprával. Ale toto všetko sme preskákali a človeka to vždy povzbudilo do ďalšej roboty. Ak by som však mal zamerať na tie príjemnejšie zážitky, niektoré boli ozaj pamätihodné. Napríklad návštevy významných osobností. Mám silný osobný zážitok s bývalým prezidentom Československa pánom Ludvíkom Svobodou, ktorý

nás, pracovníkov lanovky, požiadal, aby sme nastúpili k nemu do kabínky. Počas rozhovoru sme poznali, že je to obyčajný a veľmi príjemný človek. Podobne krásny zážitok sme mali, keď prišla na Hrebienok anglická kráľovná. Veľa zážitkov sa viaže na filmárov, ktorí v Tatrách nakrúcali rôzne filmy. Najradšej si spomínam na nakrúcanie Medenej veže. My sme boli vlastne tak trochu súčasťou štábu, lebo sme im lanovkou vyvážali techniku a rôzny materiál a ešte sme si popri tom aj privyrobili. Aj dnes sa nakrúca v našom stredisku veľa reklamných šotov, pretože je to skutočne výnimočné a fascinujúce prostredie.

*** Môžeš nám prezradiť niečo o svojich koníčkoch a záľubách?**

– Ako som už povedal, samotná moja práca je pre mňa koníčkom, pretože ako práca, tak aj pracovné prostredie vplývalo na mňa veľmi pozitívne. Využíval som to najmä pri fotografovaní, ktoré je spolu s turistikou ďalším mojim veľkým koníčkom, ktorému som venoval každú voľnú chvíľku, keď som sa túlal po území Tatier. Ďalším koníčkom bol, samozrejme, šport. Kedysi som lyžoval pretekársky, keďže som mal na to výborné možnosti, a to až do chvíle, keď som si zlomil nohu a prestal som pretekať. Potom som lyžoval už len turisticky, ale aj to ma v tomto prostredí naplňalo. Rád by som ešte spomenul, že pre mňa bol popri práci prvoradý pohľad na celé prostredie ako také. Zaujíma ma ochrana prírody v našom prostredí, najmä rôzne živočíchy, či už medvede, kamzíky, rysy, svište, kuny, orly alebo



hoci vzácne myši ľadovcové. Všetky som sa snažil v čase voľna nafotografovať a vôbec spoznávať prírodu v celej našej tatranskej doline; je to jedna záhrada, kde rastie niekoľko endemitov – najmenšia vrba, silenka bezbyľová (*Silene acaulis*), prvosienka najmenšia (*Primula minima*) alebo lomikameň protistojolistý (*Saxifraga oppositifolia*), horec ľadovcový (*Gentiana frigida*). Tie som tiež veľmi rád fotografoval. Dokonca sme mali s veľkou botanickou Tatier Libušou Pačlovou dohodu, že ako pracovníci trvale pôsobiaci na Lomnickom štíte sme mali na starosti každý jeden endemit, o ktorý sme sa starali a sledovali jeho vývoj, jeho zakvitnutie a tak podobne. Takže sledovanie krásy prírody v subniválnom pásme Tatier je tiež mojim veľkým koníčkom.

*** Ako vnímaš súčasnú situáciu v lanovkářstve, mám na mysli to množstvo rôznych predpisov, nedostatkov odborných pracovníkov či nároky súčasnej klientely?**

– Povedal by som, že v minulosti bolo podstatne ľahšie orientovať sa v predpisoch týkajúcich sa lanoviek. Základ bol v podstate sústredený v jednom predpise – v Pravidlách technickej prevádzky lanoviek, ale to sa skončilo a prešli sme na európske predpisy, smernicu, nariadenie, harmonizované normy... Tie sa museli prekladať, pričom sa narobilo aj dosť veľa chýb. Navyše je to dosť komplikované, pretože počet predpisov narástol natoľko, že je podstatne ťažšie sa v nich orientovať, aj keď ich štúdiu venujeme dosť času. Takže problematiku prijatia nových predpisov sme dosť intenzívne prežívali. Teraz je to už trochu lepšie, hoci celý systém dozoru a kontroly na lanovkách považujem stále za komplikovaný. Dnes je už bezpečnosť lanoviek tvorená tzv. smart systémami, ktoré zaznamenávajú všetky stavy na lanovke a v prípade nebezpečenstva lanovku zastavia. Obsluha sa ale musí vedieť správne orientovať, a aby to dokázala, musí sa neustále vzdelávať a neprestajne študovať nové technológie. To však asi nie je dosť zaujímavé pre súčasnú generáciu, preto je nedostatok odborne spôsobilých ľudí na lanovkách dnes veľký problém. Čo sa týka návštev-



nikov, ich nároky sú stále vyššie. V zime chcú byť čo najrýchlejšie na kopci, aby čo najviac nalyžovali, v lete chcú čo najviac vidieť a zažiť, preto sa aj technológie lanoviek museli tomuto trendu prispôbiť. Keď totiž lanovka zastane na 10 – 15 minút, už je problém. Takže aj klientela nás trochu formovala a museli sme prispôbiť všetky činnosti v prevádzke ich požiadavkám. Voľakedy lanovka pri rýchlosti vetra 13 m za sekundu musela zastaviť, dnes aj pri rýchlosti 20 m za sekundu ju vieme prevádzkovať. Tomu sa museli prispôbiť aj kontroly bezpečnosti prevádzky, aby sa vyšlo v ústrety zákazníkom, a týka sa to samozrejme aj ostatných služieb – kvality gastronómie, lyžiarskych tratí, zasnežovania a pod. Na záver by som chcel povedať, že každý lanovkár by mal svoju prácu robiť aj srdcom, s pôsobením vlastnej osobnosti, s pocitom vzťahu k prírode, k zákazníkovi a, samozrejme, aj k samotnému zariadeniu. A to si vyžaduje vysoké vedomosti a znalosti, ale vtedy sa dá spoznať aj to, že je to krásne povolanie, pri ktorom sa dá vydržať aj celé polstoročie.

Pripravil: M. G.

Leica iCON alpine

Efektívne využívanie snehu

Sneh je cenná surovina a ten technický zvlášť. Lyžiarske strediská sú čoraz viac závislé od technického snehu ako jedného z najväčších prevádzkových nákladov. Jeho výroba, udržiavanie a optimálne využitie až do konca sezóny sa tak stáva výzvou pre veľký potenciál úspor. Preto stále viac zimných stredísk využíva modernú GNSS technológiu z dielne Leica Geosystems, zameranú na efektívne riadenie svojich snehových infraštruktúr.

Zníženie nákladov rádovo o 10 000 €

Leica iCON alpine významne znižuje prevádzkové náklady, predlžuje lyžiarsku sezónu strediska a umožňuje pracovať šetrnejšie voči životnému

prostrediu. Rozmenené na drobné to znamená, že:

- znižuje sa potreba výroby technického snehu,
- znižuje sa spotreba vstupov (voda, elektrická energia),
- znižuje sa čas prevádzky SPV,
- znižuje sa spotreba paliva SPV,
- ušetrí sa motohodiny, čím sa zvýši životnosť SPV,
- ušetrí sa pracovný čas obsluhujúceho personálu,
- zabráni sa kolíziám s armatúrami a inými technickými zariadeniami pod snehom.

Len jeden príklad za všetky – výroba technického snehu. Hovorme o 10-centimetrovej vrstve snehu. Možno si povieme, čo je to 10 cm počas celej sezóny? Ale aký objem snehu musíme vyprodukovať navyše len preto, že nemáme dostatočne presné údaje o jeho množstve? A tak zasnežujeme kritické miesta alebo do nich presúvame sneh z bohatších miest. Ale s akou presnosťou dokážeme určiť, o aký objem ide?

Manuálne merania a odhady sú priveľký luxus, nemyslíte? Nie?

Tak sa vráťme k tým 10 cm. Povedzme, že celková rozloha zjazdoviek je 25 ha a náklady na výrobu sú 2 €/m³, tak nás každých 10 cm vyrobeného snehu stojí 50 000 €! Keby sme počas celej sezóny ušetrili len tých 10 cm... A kde sú ešte PHM, motohodiny, ľudská práca, kolízne stavy... Leica iCON alpine vie, ako na to!

Komplexný systém a osvedčená technológia

Systém Leica iCON alpine, vyvinutý v spolupráci so značkou PRINOTH, pozostáva z týchto základných častí:

- Ako **riadiaci systém stroja** je použitý osvedčený systém z rodiny Leica iCON pre riadenie nivelácie zemných strojov. Ten denne využívajú tisíce buldozéro, bagrov či asfaltových finišérov na staveniskách po celom svete. Navyše je aplikovateľný na akýkoľvek typ a značku SPV.
- Ako **referenčný model** sa používa digitálny 3D model letného terénu, ktorý je východiskovým bodom na meranie hĺbky snehu.
- Ako **referenčná sieť** môže slúžiť buď referenčná stanica Leica GNSS, alebo služba referenčnej siete Leica SmartNet, zaručujúce presnosti, ktoré potrebujete. Na fungovanie celého systému nepotrebujete budovať IT infraštruktúru, postačuje iba pokrytie mobilnou sieťou.

Snow Management začína na svahu

Už počas bežnej prevádzky vozidla v reálnom čase získavate dôležité informácie o hrúbke snehovej vrstvy, ako aj o jej aktuálnej polohe v rámci danej zjazdovky. Operátor SPV vidí priamo na displeji ovládacieho panela aktuálnu hrúbku snehovej vrstvy s **centimetrovou presnosťou**. Môže tak ihneď reagovať a prispôbiť prácu aktuálnym podmienkam. Navyše namerané údaje sa v pravidelných intervaloch odosielať prostredníctvom služby Leica ConX do riadiaceho centra a následne sú spracovávané a analyzované. Na základe týchto dát môžete cielene a dlhodobo plánovať výstavbu zjazdoviek v úzkej súčinnosti so systémom zasnežovania. To znamená, že zasnežovať sa bude len

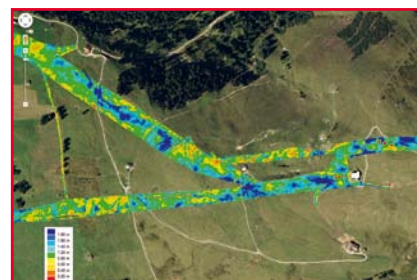
tam, kde sú kritické hrúbky a naopak – nemusí sa zasnežovať v oblastiach s bohatou snehovou pokrývkou. Jednoducho povedané, vy si určíte, kde chcete mať sneh a v akom objeme. Už žiadne odhady, kolízie a prispôbovanie sa terénu!



Meranie pod radlicou aj pod pásmi



Zobrazenie nameraných údajov priamo na displeji ovládacieho panela v kabíne



Vizualizácia pohybu vozidla a nameraných hĺbok snehu

AlpinePRO ako výkonná SW nadstavba systému Leica iCON alpine pomáha optimálne riadiť a plánovať celú snehovú infraštruktúru lyžiarskeho strediska. Analýzy, výpočty a ďalšie užitočné funkcie umožňujú dlhodobé plánovanie a efektívne riadenie personálu, vozidiel, vody, elektrickej energie...

Buďte prvý, kto otvorí lyžiarsku sezónu a zvýšte si svoj zisk s Leica iCON alpine!

Ing. Radko Tomič,
GEOTECH Bratislava, s.r.o.,
výhradný partner Leica Geosystems pre SR

Nové plnoautomatické snežné delo TR10 spoločnosti TechnoAlpin

Vrtuľové snežné delo TR10 kombinuje najlepšiu kvalitu snehu s optimálnym využitím zdrojov a čo najjednoduchšiu obsluhu, pričom tieto body posúva na vrchol dokonalosti.

Viac je viac: úplne nový systém ventilov a dýz

Pre snežné delo TR10 bol vyvinutý úplne nový systém ventilov a dýz. Centrálny ventilový blok nahrádzajú samostatne riadené ventily. Každý dýzový blok na dýzovom venci je riadený samostatným ventilom, pričom je ich súhra vysoko inovatívna, priam dokonalá. Viac ventilov znamená viac výhod.

Šetrenie zdrojov: Dýzy sa vyprázdňujú prostredníctvom stlačeného vzduchu, čím sa zabráni unikaniu vody pri prepínaní rôznych ventilov. Prebytočná voda smeruje priamo do prúdu vzduchu, čím sa mení na sneh. Prevádzková bezpečnosť: Centrálny ventilový blok a predné vypúšťanie už viac nebudú potrebné, keďže ich nahradí inovatívny princíp dýz a ventilov. Vďaka tomu sa už nebude pred strojom tvoriť ľad, čo výrazne prispeje k zvýšeniu prevádzkovej bezpečnosti. Spoľahlivosť: Vďaka inteligentnému ventilovému venci sa ventily v prípade poruchy navzájom dopĺňajú, čo zabezpečuje, že je neustále otvorený dostatočný počet dýz.

Najvyšší zasnežovací výkon v hraničných oblastiach

Pre vyšší zasnežovací výkon v hraničných oblastiach má chladenie vzduchu na stroji rozhodujúcu úlohu. Snežné delo TR10 bolo vybavené novonavrhnutým a vylepšeným chladičom vzduchu. Vďaka výrazne väčšej chladiacej ploche dokáže vyvinúť nevídaný chladiaci výkon, čo umožňuje produkciu snehu perfektnej kvality, a to aj pri náročných teplotných podmienkach. Snežné delo TR10 tým pádom vyniká neprekonateľným zasnežovacím výkonom, a to najmä v oblastiach s hraničnou teplotou.

Sneh s kvalitou drahokamov

Základom snehu perfektnej kvality sú najmenšie časti snežného dela. Optimálna zmes vody a vzduchu je rozhodujúcim faktorom. Všetky nukleátory snežného dela TR10 sú už od

výroby vybavené otvorom s dvoma rubínovými vložkami, cez ktoré sa do stlačeného vzduchu dodáva správne množstvo vody. Rubínové vložky sa vyznačujú najvyššou odolnosťou proti opotrebeniu, a to aj pri použití agresívnej vody a vysokého prevádzkového tlaku. Okrem toho umožňujú neustálu výrobu vysokokvalitného snehu počas mnohých rokov a výrazne znižujú potrebu výmeny nukleátorov.

Motor, ktorý zvýši výkon

V prípade TR10 sú vrtuľa a kompresor poháňané iba jedným elektrickým motorom. Pritom ide o bezolejový lamelový kompresor, ktorý sa vyznačuje ešte rovnomernejším výstupom stlačeného vzduchu, nízkou hmotnosťou a jednoduchou údržbou.

Vždy na vrchole

Správna zasnežovacia poloha je pri efektívnej výrobe snehu kľúčová. Snežné delo TR10 disponuje úplne novým mechanickým konceptom, ktorý automaticky zabezpečuje správnu vertikálnu zasnežovaciu polohu dela pri jeho uvedení do prevádzky, a to dokonca aj v mobilnom vyhotovení. Snežné delo TR10 sa automaticky presunie do správnej pracovnej polohy a po skončení zasnežovania sa v budúcnosti vráti do východiskovej polohy, čím sa stáva menej náchylným na poškodenie, keď sa nepoužíva.

Cieľom tejto zmeny bolo okrem zlepšenia zasnežovacieho výkonu aj zjednodušenie práce zasnežovacích tímov. Východiskovú i pracovnú polohu snežného dela TR10 možno individuálne prispôbovať. Zlepšilo sa dokonca aj nastavenie otáčania vrtuľového snežného dela, čo umožňuje presnejšie rozprašovanie snehu na zjazdovke.

Veľká obrazovka

Snežné delo TR10 je vybavené najväčším dotykovým displejom na trhu. Do riadenia stroja boli integrované špecifické dotykové funkcie, vďaka čomu je obsluha stroja obzvlášť jednoduchá. Dotykový displej bol starostlivo prispôbený požiadavkám zasnežovacieho

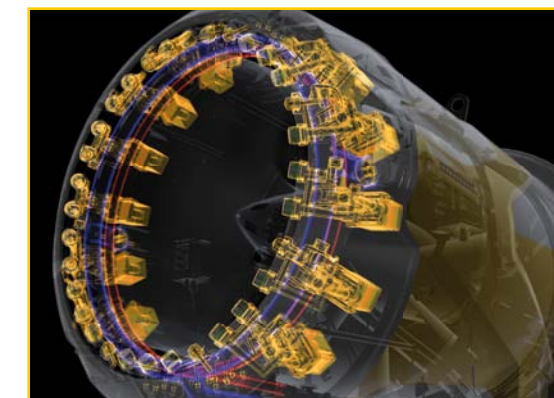


tímu a vyniká jedinečnými funkciami. Optimálna čitateľnosť: Neuveriteľná úroveň a funkcia automatického stmavovania umožňujú skvelú čitateľnosť počas jasných a snežných dní, ako aj v noci. Obrazovka je okrem toho bez problémov čitateľná aj z ostrých uhlov.

Funkčná aj v extrémnych situáciách: Displej je plne funkčný aj pri teplote –30 °C. Väčší rozstup medzi jednotlivými dotykovými elementmi umožňuje presné ovládanie aj v rukaviciach.

Dokonalosť a dizajn

Inovatívny a funkčný dizajn podčiarkuje dokonalú technickú stránku snežného dela TR10. Bočné kryty možno odklopiť, čo umožňuje okamžitý prístup ku všetkým podstatným komponentom. Čelný kryt snežného dela TR10 je teleskopicky vysúvateľný, čo umožňuje rýchly prístup k dýzovému a ventilovému venci bez potreby skladania krytu. Vďaka integrácii všetkých vyčnievajúcich častí do obloženia turbíny sa zjednodušuje údržba a zvyšuje bezpečnosť pri preprave.



TECHNOALPIN
snow experts

V prvé júlové dni sa otvorili dvere zábavného parku v hotelovom komplexe U-World, ktorý sa nachádza v najjužnejšom cípe Kórejského polostrova. Neďaleko 300-tisícového prímorského mesta Yeosu vyrástol za necelý rok areál plný atrakcií. Dospelých láka golfové odpalisko, pre deti je určený Jurassic park, plný prehistorických dinosaurov, a lunapark. A smelo môžeme vyhlásiť, že najväčšou atrakciou je skeletonová LUGE dráha, obsluhovaná lanovkou zo Slovenska.

Po mesiacoch výroby v Kežmarku a takmer dvoch mesiacoch prepravy po mori z takmer 300 ton dovezeného materiálu vyrástla pod rukami tatranských chlapov v neuveriteľnom čase moderná odpojiteľná lanová dráha typu SLO 6.

Na slávnostnom otvorení sa zúčastnilo viac ako 250 hostí vrátane oficiálnych reprezentantov mesta a televíznych štábov.

Už prvé dni prevádzky ukázali atraktivitu lanovky s LUGE dráhou. O tom, že Kórejci našli záľubenie v jazde po špeciálnej betónovej dráhe na špeciálnych vozíkoch svedčí fakt, že za prvé dva mesiace si túto adrenalínovú atrakciu vychutnalo takmer 250 000 zákazníkov. Dráha s celkovou dĺžkou 1,3 km je vedená po celom areáli hotelového a zábavného komplexu. Snaha o maximálne využitie miesta si vyžiadala

vybudovanie mostných konštrukcií pre LUGE dráhu ponad areál a parkoviská. Takisto

trasovanie lanovky si vyžiadalo špeciálne riešenia. A tak klienti zažívajú prvý adrenalín už z jazdy na lanovke vo výške takmer 25 m ponad strechy hotela s fantastickým výhľadom na areál plný atrakcií.

Zákazník vybavil stredisko 400 kusami



LUGE vozíkov. Ide o trojkolesové autíčka vybavené riadidlami podobnými bicyklom a brzdami, ktoré vám umožnia jazdiť tak vzrušujúco alebo pokojne, ako si trúfnete. Každý „budúci vodič“ pred jazdou prejde krátkym zaškolením, a preto je jazda po LUGE dráhe bezpečná pre všetky vekové

kategórie. Z noviniek, ktoré priniesla táto posledná inštalácia Tatraliftu, je potrebné spomenúť nový šesťmiestny vozeň. Pasažieri ocenia najvyšší komfort vďaka špeciálnym mäkkým polstrovaniam sedadiel. Sú vyrobené zo špeciálneho, vode odolného materiálu, ktorý v prípade



potreby umožňuje okamžitú výmenu. Z pohľadu lanovkárov je špecialitou tejto lanovej dráhy systém prepravy vozíkov spolu s pasažiermi. Súčasťou poháňacej stanice je automatický systém prisúvania a uchopenia až 4 kusov LUGE vozíkov. Tie sa bez akéhokoľvek zásahu obsluhy pripnú k sedačke, na ktorej



viac fotografií a videí, odporúčame navštíviť instagramovú stránku kórejského prevádzkovateľa a webovú stránku výrobcu: www.instagram.com/u_world_luge_park www.tatralift.com

Technické údaje SLO 6

Umiestnenie:	Yeosu, Južná Kórea
Šikmá dĺžka:	321 m
Prevýšenie:	62 m
Prepravná kapacita:	1 800 os./hod.
Dopravná rýchlosť:	3,5 m/s
Čas jazdy:	1,5 min
Počet vozňov:	22 ks
Kapacita vozňa:	6 osôb + 4 Luge vozíky
Uvedenie do prevádzky:	júl 2019

súčasne možno bezpečne prepravovať plný počet pasažierov. Podobný systém automatického odpojenia je vo vratnej stanici, čo umožňuje zabezpečiť dostatočnú kapacitu prepravy pasažierov i vozíkov. Na riadiacom systéme tradične spolupracovala partnerská firma Easy Control Morava z Rýmařova. Prevádzkovateľom lanovej dráhy je oceňovaný vysoko automatizovaný systém riadenia, je aj možnosť diagnostiky a korekcií riadiaceho systému cez vzdialený internetový prístup, ako i lokalizácia riadiaceho systému do Kórejčiny. Pre všetkých tých, ktorých uvedené informácie zaujali a chcú najmä vidieť



Kapacitný rekord bez obsluhy vo francúzskom zimnom raji

Nová kabínková lanová dráha Moraine v lyžiarskej oblasti Val Thorens prepraví komfortne na zjazdovku ešte viac zimných športovcov.

Val Thorens vo francúzskom Savojsku patrí k najvyššie položeným lyžiarskym oblastiam Európy a k najväčším lyžiarskym strediskám na svete. Mnohí zimní športovci prichádzajú sem každoročne užívať si peknú panorámu – Val Thorens je

oklopený šiestimi ľadovcami. Od konca roka 2017 je táto horská cesta, ponúkajúca pre lyžiarov plno dojemov a zážitkov, ešte príjemnejšia: firma Doppelmayr nahradila 4-miestnu pevnú sedačkovú lanovku vysoko modernou 10-miestnou kabínkovou lanovou dráhou. Vďaka pohodlným kabínkam je komfort prístupný všetkým – návštevníkom aj prevádzkovateľom. Lanovka je vybavená užívateľsky príjemným systémom ESO, ktorý umožňuje prevádzku bez obsluhy. Tento systém sa vyznačuje spoľahlivosťou a prevádzkovou bezpečnosťou, a to bol hlavný dôvod, prečo sa prevádzkovateľ rozhodol pre tento model. Bezproblémová preprava až 2 800 osôb za hodinu predstavuje kapacitný rekord pre odpojiteľnú kabínkovú lanovku so systémom ESO. Koncept lanovky spĺňa predpoklady na jej využitie aj vo verejnej doprave. Momen-



tálne jazdí nová lanovka počas celej zimnej sezóny a umožňuje aj začiatočníkom načerpať sily vo veľkej časti lyžiarskej oblasti.

Individuálna podpora

Výzvou pri stavbe kabínkovej lanovky bol vypätý časový harmonogram. Projektovať sa začalo jeden rok pred otvorením, realizácia však prebiehala od júna 2017. Spoločnosť Doppelmayr Francúzsko ukončila výstavbu presne načas, bez omeškania, aj keď jej počasie nie vždy hralo do karát. Prevádzkovatelia sa rozhodli pre firmu Doppelmayr nielen pre know how pri projektových prácach a produktovú kvalitu. Špecialista na lanové dráhy poskytuje aj individuálnu podporu pre svojho zákazníka, napr. počas bežnej prevádzky zaškoľuje na údržbu novej kabínkovej lanovky atď. Spokojnosť zákazníka sa prejavila aj tým,

že lyžiarske stredisko Val Thorens zadalo zákazku firme Doppelmayr už viackrát v minulosti: v roku 2014 bola otvorená 6-miestna sedačková lanová dráha La Portette a v roku 2016 nasledovalo zariadenie Stade, tiež 6-miestna sedačková lanová dráha. Firmy Doppelmayr a SETAM spája dlhá história, bohatá na inovácie: už sú v plnej prevádzke dve 8-miestne kabínkové lanovky so systémom ESO vo Val Thorens – CARON a CAIM. Obidve zariadenia boli vybudované v roku 2007.

Technické údaje 10-MGD Moraine

Umiestnenie:	Val Thorens, Savoyen
Šikmá dĺžka:	2 450 m
Prevýšenie:	446 m
Prepravná kapacita:	2 800 osôb/hod.
Dopravná rýchlosť:	6,0 m/s
Vozne:	82 kabínok s kapacitou 10 osôb (bezobslužné)



D-Line na najvyššom bode v Ischgli

Zariadenie Palinkopf D1 v Ischgli nie je svojské iba vizuálne, ale aj jeho poloha je neobvyklá a mimoriadna.

V roku 1973 sa podarilo uviesť do prevádzky lyžiarsky vleč Palinkopf v lyžiarskom stredisku Ischgl/Samnaum, a tým boli sprístupnené veľmi obľúbené zjazdovky v oblasti Palinkopf.

Roku 1985 bol tento vleč nahradený dvojsedačkou s pevným uchytaním, ktorá bola v deväťdesiatych rokoch prestavaná na odpojiteľnú 4-miestnu sedačkovú lanovú dráhu. V lete 2017 sa vymenilo zariadenie po 20 rokoch prevádzky a po približne 12 miliónoch jazd za 6-miestnu sedačkovú lanovú dráhu najnovšej generácie D-Line od firmy Doppelmayr. Dolná stanica sa nachádza vo výške 2 413 m n. m. v blízkosti reštaurácie Schwarzwand uprostred Silvretta Arény a vedie po 16 rúrových podperách na jedno z najkrajších a najvyššie položených miest v lyžiarskej oblasti, na Palinkopf. Horná stanica novej lanovky sa nachádza na najvyššom bode lyžiarskej oblasti, vo výške 2 850 m n. m. Individuálne potreby pri výstavbe zariadenia vychádzali z podmienok prostredia vysokohorských Álp na Palinkopfe. A tak sa podpory a základy prispôbovali takým výzvam, ako bol zosuv kamenia či lavíny.



Dizajn až do najmenšieho detailu

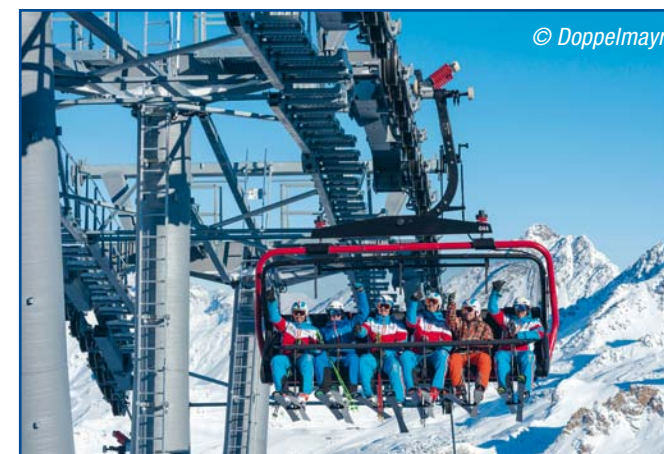
Zariadenie Palinkopf D1 sa vyznačuje najvyšším komfortom pre cestujúcich. Šesťmiestne sedačky systému D-Line disponujú viac ako 520 mm širokými, ergonomicky tvarovanými jednotlivými sedadlami, pohodlnými opierkami na nohy a vykurovaním sedadiel. Prevádzka je osobitne tichá a takmer bez vibrácií. Aj čo sa týka dizajnu, nezostali želania spoločnosti Silvretta – seilbahn AG nespĺnené: takmer do poslednej skrutky sa presadil červeno-čierny dizajn Ischglu. Plochy Mesh sú na zadných stranách sedačiek potlačené fotografiami hviezd, ktoré doteraz vystupovali na obľúbených Top of the Mountain koncertoch v Ischgli. Na sklopnej opierke sa nachádza slogan

„Relax. Of you can“ (Relaxuj vždy, keď môžeš). V staniciach sú prístupové závary vo farbách Ischglu, výplne sú tmavé a dokonca aj strecha je prispôbena nadradenému dizajnu. Takto vznikol celkový obraz, perfektne začlenený do lyžiarskeho strediska a navodzujúci príjemnú atmosféru.

Technické údaje

6-CLD-B Palinkopf D1

Umiestnenie:	Ischgl, Tirol
Šikmá dĺžka:	1 577 m
Prevýšenie:	440 m
Prepravná kapacita:	2 800 osôb/hod.
Čas jazdy:	5,75 min.
Vozne:	89 sedačiek, každá pre 6 osôb
Lanovková generácia:	D-Line



Kráľovská kyvadlová dráha s otvoreným balkónom

Cestujúci v zariadení Royal Ride sa môžu cítiť kráľovsky, keď ich kabínky s balkónom vezú na švajčiarsku horu Männlichen.

Po rozsiahlej prestavbe opäť otvorila dokorán svoje brány kyvadlová lanovka Royal Ride z Wengenu na Männlichen v kantóne Bern vo Švajčiarsku. Stalo sa tak presne na začiatok letnej sezóny 2018, dňa 1. júna. Korunkou všetkých novínok v roku 2018 je otvorený balkón na kabínkach, hodiaci sa k mottu „kráľovský zážitok“ (Royal Experience). Z vnútorného priestoru vedú točité schody na balkón, na ktorom si môže užívať jazdu až desať osôb. Tieto osobitné miesta si môžu hostia rezervovať už pred



jazdou. Špeciálne pri peknom počasi majú cestujúci výhľad do diaľky na Panenský masív – Jungfraumassiv a do doliny Lauterbrunnental. Pred zimnou

prevádzkou možno balkóny demontovať. Do kabínok sa potom zmestí až 75 osôb namiesto 65 počas leta.

Rozsiahla inovácia

Odhliadnuc od balkóna boli kabínky aj po ostatných stránkach zariadené kompletne nanovo vrátane nových pojazďových konštrukcií a závesov od firmy Garaventa. Aby sa vyrovnala vyššia hmotnosť kabínok, bola konštrukcia oproti tej pred rekonštrukciou odľahčená. Nové elektrické riadenie z dielne FREY AG Stans je dôležitým prínosom na prospech jednoduchosti obsluhy lanovej dráhy. Kompletnou inováciou počas prestavby prešlo aj zariadenie brzdovej hydrauliky. K zmenám došlo aj v stanici: dvere nástupišť boli kompletne inovované a automatizované. Na túto rozsiahlu prestavbu stanovila spoločnosť Luftseilbahn Wengen – Männlichen AG strohý časový harmonogram: úspešná inštalácia sa začala uskutočňovať v spolupráci s firmou Garaventa po Veľkej noci a bola dokončená 1. júna.

Technické údaje

75 – ATW

Umiestnenie:	Wengen – Männlichen
Šikmá dĺžka:	1 915 m
Prevýšenie:	949 m
Prepravná kapacita:	850 osôb/hod.
Prepravná rýchlosť:	10,0 m/s
Vozne:	2 kabíny pre max. 75 osôb



Vstala ako bájnny vták Fénix z popola

Najdlhšia sedačková lanovka Nového Zélandu bola po ničivých požiaroch v pohorí Port Hills kompletne zrekonštruovaná.

História zábavného parku Christchurch Adventure Parks sa začala veľmi sľubne. Park otváral svoje brány v decembri 2016 a nápor návštevníkov bol s počtom 50 000 hostí za prvé dva mesiace veľký. Lákadlom bola aj jedna zvláštna atrakcia: okrem viacerých lanových šmykačiek a možnosti zjazdu na horských bicykloch – Downhill Mountain Biking – disponoval tento park najdlhšou sedačkovou lanovkou Nového Zélandu, ktorá bola dokonca dimenzovaná na transport bicyklov. Avšak iba osem týždňov po otvorení zasiahla toto výletné centrum tvrdá rana: požiar nazvaný „Porthillský oheň“ sa vyzúril na dvoch tretinách areálu a celé stredisko museli zatvoriť. Ale tím zábavného parku sa nenechal tak ľahko odradiť. Iba desať mesiacov od požiaru bol park, určený na voľnočasové aktivity, vďaka cieľavedomosti a účinnej podpore všetkých opäť otvorený.

Nový začiatok

Po požiari nasledovali namáhavé práce, keďže prevádzkovatelia parku museli najskôr odstrániť tisíce zhorených stromov na ploche približne 240 hektárov a dolinu čiastočne zalesniť. Navyše boli mnohé atrakcie poškodené. Na



sedačkovej lanovke museli zodpovední nahradiť, resp. opraviť niekoľko sedačiek a bicyklových závesov. Aj komunikačné vedenie a lano bolo treba kompletne vymeniť. Dnes žiari zariadenie Christchurch Adventure Park v novom lesku. Sedačková lanovka je znova v plnom

nasadení a vyváža hostí a ich bicykle rýchlo a komfortne na pohorie. Zariadenie dlhé 1,8 km bolo od začiatku dimenzované špeciálne pre cyklistov. Kým sa športovci pohodlne usadia na sedačky, pripravuje sa preprava bicyklov separátne na vlastných závesoch. Už výhľad počas jazdy nahor poskytuje úžasnú predohru s príchuťou toho, čo má zábavný park pre svojich hostí pripravené. Okrem sedačkovej lanovky boli zrekonštruované aj všetky štyri lanové šmykačky a niekoľko bicyklových trás. Park teraz ponúka dokonca úplne nové trasy pre horské bicykle, ktoré pri pôvodnom otvorení neexistovali. Angažovanosť tímu parku sa v každom prípade oplatila: už v prvom polroku po znovuo otvorení prišlo do zariadenia Christchurch Adventure Park 150 000 návštevníkov.

Technické údaje

4 – CLD Adventure Park Mountain Bike Lift

Šikmá dĺžka:	1 765 m
Prevýšenie:	428 m
Prepravná kapacita:	1 200 osôb/hod.
Dopravná rýchlosť:	5,0 m/s
Počet vozňov:	42 sedačiek, 42 závesov na bicykle



Nová lanovka na Novom Zélande – realizovaná v mieste natáčania trilógie – Pán prsteňov

Pred zimnou sezónou, bola v tomto roku realizovaná na Novom Zélande 10-miestna kabínová lanovka „Sky Waka“ na vrchu Ruapehu. Za menej ako 5 minút dopraví táto lanovka cez stále ešte aktívnu sopku Lahare a posvätnú horu Māori až 2600 osôb za hodinu. Práve na hore Māori, ktorú dodnes vlastní rovnomenný kmeň

Māori, bol natáčaný film Pán prsteňov. Oblasť sa nachádza v národnom parku Tongariro, ktorý je na zozname svetového dedičstva UNESCO. Výstavba tejto lanovky si vyžadovala mimoriadne opatrenia od logistiky cez technologické riešenie lanovky až po realizáciu. Materiál na lanovku sa prepravoval loďou, cesta trvala dva mesiace. Keďže celá oblasť je súčasťou národného parku, ako chránená oblasť nie je prejazdná autami. Leitner musel najskôr pomocou helikoptéry vybudovať pomocnú materiálovú lanovku. Touto sa materiál prepravoval po celej trase. Umiestnenie trasy bolo taktiež veľmi komplikované. Pre nebezpečenstvo sopky Leharu museli byť stožiare umiestnené na miestach považovaných za bezpečný terén. Výška 14 stožiarov musela byť taktiež prispôbená vždy hroziacemu prírodnému nebezpečenstvu. Špeciálne poveternostné podmienky spôsobili ďalšie technické úpravy. Kvôli možnej rýchlosti vetra až 275 km/hod. bolo do každej kabíny

nainštalovaných ďalších 80 kg ocele. Lanovka má dĺžku 1800 m od základne Bruce po chatu Knoll Ridge na vrchu Ruapehu. Táto chata sa nachádza v nadmorskej výške 2020 m n. m. 49 panoramatických desaťmiestnych kabín je vybavených koženými sedadlami a audiosystémom. Ross Copland, šéf spoločnosti Ruapehu Alpine Lifts,

zdôraznil pri inaugurácii lanovky, že tento projekt je jedinečný a posunie návštevnosť hory do nových dimenzií. Projekt Sky Waka prinesie do tejto oblasti obrovský hospodársky rozvoj nielen v oblasti návštevnosti, ale predovšetkým v oblasti nových pracovných miest v nových reštauráciách a ubytovacích kapacitách.



Nová kabínová lanovka v bosenskej Jahorine

Lyžiarske stredisko Jahorina, ktoré sa nachádza južne od Sarajeva, bolo miestom konania zimnej olympiády v r. 1950 a v r. 1984. V r. 1955 sa tu konala druhá zimná svetová univerzáda.

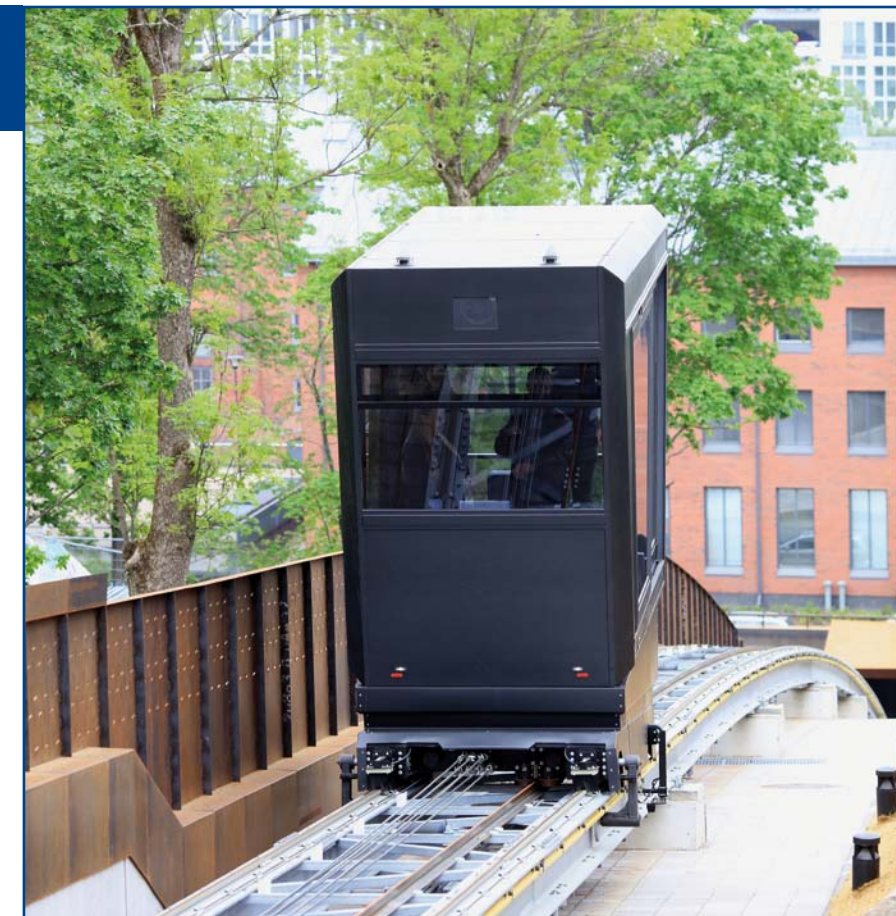
Pozemná lanovka vo fínskom Turku

V piatom najväčšom a najstaršom fínskom meste Turku sa v súčasnosti kladie veľký dôraz na mestský rozvoj. Ešte pred niekoľkými rokmi bola na kopci Kakolonmäki v Turku väznica. Táto bola postavená ešte v r. 1853. V súčasnosti sa táto oblasť transformuje na novú mestskú štvrť, kde bude žiť až 2 500 ľudí. Do roku 2020 sa tu vytvoria nové apartmány, hotel, reštaurácie a bary. Súčasne s týmto vývojom bolo potrebné prepojiť kopec s okolím. Na toto prepojenie, ktoré umožňuje bezplatné pripojenie k sieti mestskej dopravy, bola vyhlásená verejná súťaž, ktorú vyhrala pozemná lanovka, resp. šikmý výťah od Leitnera. Výhodou tohto šikmého výťahu „Kakolan Funicolaari“ je prevádzka bez obsluhy. Systém je dlhý 132 m s prevýšením 30 m. Dokáže prepraviť 480 osôb za hodinu. Rovnako ako pri konvenčnom výťahu sa vozeň privoláva v hornej aj dolnej stanici stlačením tlačidla.

Zariadenie bolo nedávno otvorené zvukom známej talianskej piesne „Funikuli, Funikular“ ... Šikmý výťah vlastní mesto Turku a prevádzkuje ho fínsky výrobca výťahov. Bezplatný systém je priamo spojený s autobusovou zastávkou na úpätí Kakolonmäki a je v prevádzke približne 21 hodín denne.

V lyžiarskom stredisku Jahorina je pre návštevníkov k dispozícii 25 km zjazdoviek rôznej náročnosti. Okrem toho je stredisko vybavené nočným osvetlením, svetlometovým systémom a nespočítanými turistickými zariadeniami, ako sú hotely, apartmány, bary, kluby... V tomto stredisku už vybudoval Leitner tri šesťsedačkové lanovky. Teraz, po

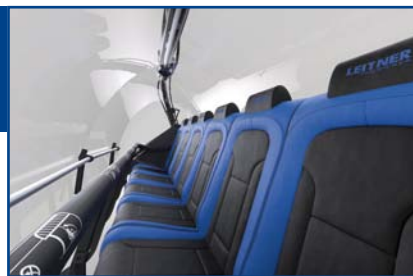
podpise zmluvy, tu Leitner vybuduje novú desaťmiestnu kabínovú lanovku v hodnote cca 8 mil. eur. Tým sa v oblasti otvárajú nové perspektívy. Zlepší sa dostupnosť lyžiarskeho strediska a tiež sa zabezpečí väčšia prevádzková spoľahlivosť v nepriaznivých poveternostných podmienkach.



Premium EVO: vývoj sedačiek pokračuje.



Kľúčovým cieľom lanoviek Leitner je ďalší rozvoj existujúcich silných stránok, ktorého posledným príkladom je prémiové kreslo EVO, ktoré stanovuje nové štandardy v kombinácii jazdného komfortu, bezpečnosti a technológie. Medzi najdôležitejšie vlastnosti tohto pozoruhodného vývojového kroku



patrí výrazne rozšírený priestor vďaka jedinečne zakrivenej kapote a rovnomernejší zážitok z jazdy vďaka optimalizovanej technológii zavesenia sedadla. Prvými viditeľnými znakmi sú elegantný dizajn a prevedenie z vysoko kvalitných materiálov. Napríklad prepracovaný dizajn nového sedadla je vylepšený koženou verziou, čím sa zvyšuje zážitok z jazdy v prémiovom segmente. Pohodlné vypchávkavy, ktoré sa už roky skúšajú a testujú vo verzii imitácie kože, sú súčasťou nového modelu sedačiek. S novonavrnutými otvormi za zadnými vankúšmi je údržba rýchlejšia, ľahšia a praktickejšia ako predtým.



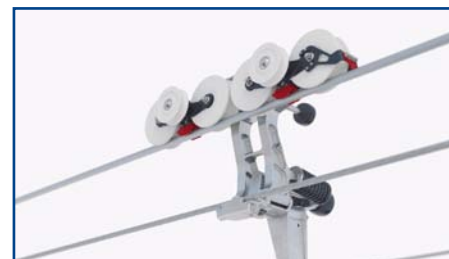
Nové sedačky EVO majú pozoruhodné vizuálne vylepšenie. Bočné steny sú vyrobené z materiálu pohlcujúceho otasy. Konštrukcia opierok nôh s protišmykovým gumovým poťahom chráni hrany lyží a zvyšuje príľnavosť. Optimalizované je aj zavesenie sedadla, ktoré zabráni prenikaniu vibrácií na cestujúcich, čím umožňuje príjemne tichý zážitok z jazdy. Zákazníci si môžu vybrať z troch dostupných farieb kapoty, z pozinkovanej, resp. čiernej práškovej farby kovovej konštrukcie sedačky. Okrem rôznych farieb a dizajnu čalúnenia si zákazníci môžu na čalúnení pomocou vyšívanej techniky vybrať aj umiestnenie svojho loga, resp. iný grafický tvar.

Novovyvinutá 2S technológia

Vďaka komplexnému novému vývoju technológie s dvoma lanami stanovujú lanovky Leitner nové štandardy. Exkluzívne inovácie tvoria symbiózu technológií 1S a 3S. Výhody systému sú hlavne v menšom hluku, nižšej údržbe a dlhšej životnosti. Jeho premiérou bude úplne obnovený balík 2S na Nebelhorne v Obersdorfe. Ústredným prvkom nového vývoja je pohon. Na rozdiel od bežných kolies ide o 100 percentný plast pre nový pohon. Novovyvinuté plastové valčeky boli navrhnuté so špeciálne tvarovanými bočnými okrajmi. Tento nový vývoj, šetrný k lanu, predlžuje životnosť vysúťého lana a intervaly posunu tohto lana. Väčšina dielov je frézovaná z pevného materiálu, čím eliminuje veľa bezpečnostných zvarov a ich nedeštruktívne skúšky. Konštrukcia má výrazne vyššiu stabilitu s menšou hmotnosťou. Zároveň sa tým výrazne znižuje potreba požadovaných kontrol.



Ďalším výsledkom symbiózy medzi osvedčenou technológiou 1S a 3S je vyhotovenie staníc. Tieto sa v budúcnosti sklopia o tri stupne, aby bolo možné optimálne využiť silu z kopca. Výsledok: nízka spotreba energie pri spomaľovaní a zrýchľovaní vozidiel. Stanice môžu byť kompaktnéjšie a šetriť priestor. Na Nebelhorne v Obersdorfe bude po schválení plánu a financovania úplne obnovený balík 2S namiesto starej lanovky, ktorá je v prevádzke od r. 1977. Poloha údolnej stanice v strede obce vyžaduje obzvlášť pokojnú prevádzku, čo nový systém 2S zabezpečuje. Lanovka bude vybavená kabínami Symphony 10. Okrem výrazného zvýšenia pohodlia sa v budúcnosti zabráni aj dlhým čakacím lehotám.



Vďaka kabínám Symphony, ktoré navrhol Pininfarina, majú hostia pocit pohodlia hneď pri vsupe do kabíny. Prispieva k tomu širší vchod, posuvné dvere a maximálny výhľad panoramatickým zasklením.

LEITNER
ropeways

Prinoth informuje

Prinoth X Camp v Stelvio Pass

V období 23. 9. – 20. 10. 2019 sa v Stelvio Pass uskutoční pre freestyleových športovcov ďalší Prinoth X Camp.

V rámci Prinoth X Camp sa môžu freestyle športovci optimálne pripraviť na zimnú sezónu. S podporou lanovky Sifas/Capitani na ľadovci Stelvio poskytujú Snowbords Prinoth a F-Tech športovcom vynikajúce podmienky pre stopestyl na viac ako 3200 m. Južná tirolská knowhow vytvorila zariadenie pre snowpark, ktorý ponúka medzinárodným freestyleovým športovcom optimálne

podmienky na tréning už v tomto období. Vďaka dlhoročným skúsenostiam a najmodernejším technológiám v oblasti digitálneho plánovania, efektívnej výstavby a optimálnej starostlivosti v parku sú F-Tech Snowparks tou najlepšou voľbou pre dokonalé zariadenia snowparkov. Ich nástrojmi sú vozidlá Prinoth X, špeciálne navrhnuté pre prácu na snehových svahoch. Snowbords Prinoth a F-Tech spolu tvoria dokonalý tím pre sofistikovaný dizajn parku. Pass Stelvio, jedno z najkrajších letných lyžiarskych stredísk v Alpách, je referenčným bodom pre medzinárodné tímy a ponúka ideálne podmienky na tréning.



Prinoth znovu zmení krajinu. Predstavujeme model Panther T7R



Model Prinoth Panther T7R je predurčený na to, aby predefinoval štandardy produktivity a nákladovej efektívnosti nakladača, a preto sme hrdí, že môžeme pridať toto nové vozidlo k už doteraz vyrábaným produktom. Vďaka značnej pracovnej sile, úsiliu, výskumu a potrebám našich zákazníkov stanovila spoločnosť Prinoth za svoj cieľ postaviť vozidlo, ktoré bude cenovo dostupné, výkonné, rýchle a svojimi parametrami predstihne konkurenčné technológie. Nízke náklady pri obstaraní vozidla nie sú jedinou ekonomickou výhodou. Ďalšou je spotreba paliva, ktorá je výrazne nižšia a umožní zákazníkom pracovať bez ďalšieho natankovania

celý deň. Vozidlo je široké 2,5 m, čo je v súlade so štandardnými prepravnými predpismi, a tým je preprava z miesta na miesto jednoduchšia i lacnejšia. Veľký dôraz bol kladený aj na bezpečnosť pri práci. Dizajn a ergonómia kabíny s neobmedzeným výhľadom poskytuje bezpečnosť nielen pre obsluhu, ale aj ostatné osoby na pracovisku. Pohodlie vodiča a ľahká ovládateľnosť priamo ovplyvňujú bezpečnosť všetkých vo vozidle i mimo neho. Myslelo sa aj na ochranu životného prostredia a pre celý rad T7R Panther sú používané motory EUROMOT Stage 5 Engine, ktoré sú čistejšie, účinnejšie a pre krajinu oveľa šetrnejšie.

Spoločnosť Prinoth chápe, že jej stroje sú určené pre ľudí, majiteľov, obsluhu a aj tých, ktorí sa starajú o ich údržbu a opravy. Dôležité je to aj preto, že tieto stroje pracujú v akomkoľvek teréne a v rôznych podmienkach. Z tohto dôvodu obsahuje Panther T7R ľahko prístupné funkcie na údržbu, ako sú filtre, olejomery... Vzhľadom na vysoký dopyt po týchto nakladačoch bude spoločnosť Prinoth aj naďalej tieto vozidlá inovovať a plniť tak želania zákazníkov.

Prinoth

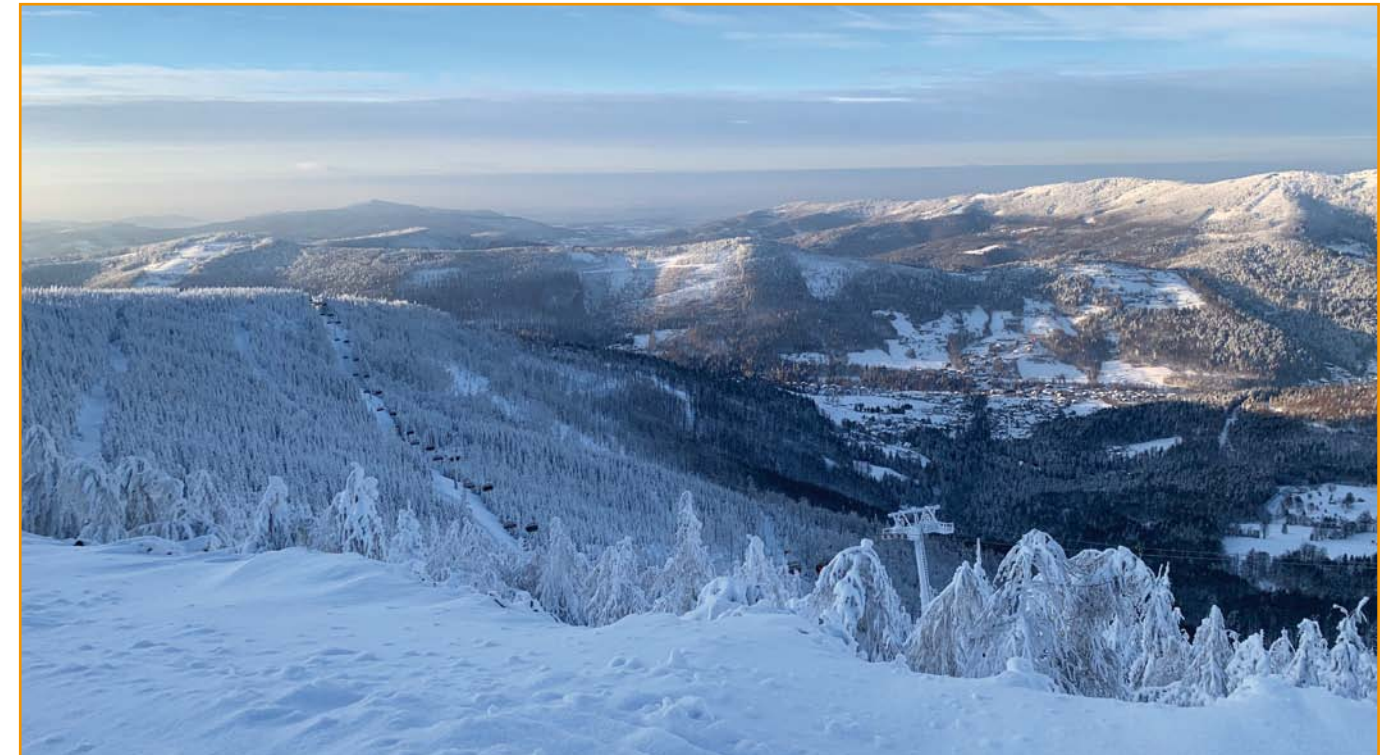
Lyžiarske terény v meste Szczyrk v poľských Beskydách sa za uplynulé roky zmenili na nepoznanie. Mesto ponúka 35 kilometrov prepojených zjazdoviek a šesť moderných lanových dráh.

Szczyrk je od slovensko-poľského hraničného priechodu Skalité-Zwardoń vzdialený 50 km. Pri ceste zo Žiliny je to 97 km – takmer polovica trasy pritom vedie po diaľnici, resp. rýchlostnej ceste. Dopravná dostupnosť strediska zo Žilinského kraja sa v budúcnosti bude ďalej zlepšovať. Aktuálne je vo výstavbe obchvat Čadce na slovenskej strane, v roku 2020 sa očakáva začiatok výstavby obchvatu Węgierskej Górky v Poľsku.

Szczyrk je mesto s viac ako 5 700 obyvateľmi, v okruhu 150 km žijú 4 milióny obyvateľov. Lyžiarska infraštruktúra bola ešte do roku 2013 veľmi zanedbaná, prepravu lyžiarov zabezpečovali len dve sedačkové lanovky s pevným uchytaním vozňov a lyžiarske vleky. Devízou strediska však boli lyžiarske trate so zaujímavou dĺžkou a atraktívnym profilom, i keď so slabým alebo neexistujúcim technickým zasnežovaním.

Zjazdové trate v Szczyrku sú umiestnené v nadmorskej výške 600 až 1200 metrov, orientované sú severne a severozápadne. Situácia sa zmenila v rokoch 2013 – 2018. Poľské ministerstvo športu a turistiky zmodernizovalo svoje stredisko Centralny Ośrodek Sportu a slovenská spoločnosť Tatry Mountain Resorts (TMR) odkúpila 97%-ný balík akcií v stredisku Szczyrkowski Ośrodek Narciarski. TMR následne do rozvoja strediska investovala desiatky miliónov eur.

Výsledkom je prepojená skiaréna s 35 kilometrami zjazdoviek, spoločný skipas, šesť odpojiteľných lanových dráh a výkonné technické zasnežovanie. Od zimnej sezóny 2019/2020 v stredisku pribudne aj moderná panoramatická reštaurácia vo výške 1000 metrov nad morom. Podnikanie v oblasti lyžiarskych stredísk v Poľsku má v porovnaní so Slovenskom viaceré rozdielnosti, napríklad v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné



prostredie. Kým na Slovensku záverečné stanovisko k jednotlivým zámerom vydáva ministerstvo životného prostredia, v Poľsku je rozhodnutie v kompetencii primátora mesta alebo starostu obce. Veľký rozdiel je aj v daňovej politike. Sadzba DPH pre prepravu osôb na horských dopravných zariadeniach je v Poľsku 8%, na Slovensku 20 %. Miestne dane sú pre prevádzkovateľov naopak vyššie v Poľsku ako na Slovensku. V Poľsku sa totiž zdaňujú technické objekty (tzv. budowle), kam spadajú

aj lanové dráhy. Podľa rozhodnutia samosprávy môže byť sadzba dane stanovená až do 2 % hodnoty objektov. V praxi to pre investorov znamená, že za 50 rokov zaplatia celú výšku investície do lanových dráh ešte raz mestu na dani z nehnuteľností. Problém, ktorý sa zatiaľ v Szczyrku nepodarilo vyriešiť, je smogové znečistenie ovzdušia spôsobené vykurovaním prostredníctvom lacného uhlia. Výnimkou nie je ani kúrenie komunálnym odpadom, proti ktorému miestna samospráva v roku 2014

bojovala vzdelávacou kampaňou „Máš rád deti, nepáľ smeti“. V uplynulých rokoch sa s finančnou dotáciou od mestského úradu v Szczyrku podarilo vymeniť 30 starých kotlov ročne za ekologickejšie plynové alebo uhoľné kotly piatej triedy. Úplný zákaz vykurovania uhlím, drevom a iným pevným palivom po vzore napríklad Krakova zatiaľ v Szczyrku nezaviedli.

Text a foto:
Matej Petőcz



Aby sa hory stali zážitkom

Lyžiarske strediská na celom svete zverili svoju dôveru skupine Doppelmayr/Garaventa. Ako spoľahlivý partner koncentrujeme našu snahu od úplného začiatku výstavby prvého lyžiarskeho vleku až po súčasnosť na dosiahnutie vytýčeného cieľa - poskytnúť našim zákazníkom a hosťom, ktorí sú pre nás inšpiráciou, čo najkrajšie zážitky počas prevádzkovania zimných športov v horách. Predvídavé myslenie a dlhoročné skúsenosti nám, ako vedúcej firme na svetovom trhu, umožňujú sústavne zvyšovať v skupine Doppelmayr/Garaventa kvalitu lanových dráh a zároveň neustále vylepšovať technológie, ktoré sú na pozadí tohto trendu. A z tohto dôvodu si návštevníci spolu s prevádzkovým personálom užívajú komfort a bezpečnosť najvyššej kvality.

doppelmayr.com

